

Najaarsnota 2023

gemeente
Het Hogeland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Leeswijzer.....	3
Inleiding en Samenvatting	4
1. Veiligheid	11
2. Bereikbaarheid	12
3. Economie & Werkgelegenheid	14
4. Leefbaarheid & Voorzieningen	15
5. Sociaal Domein & Voorzieningen	17
6. Ruimtelijke Ordening, Wonen & Duurzaamheid	22
7. Burger & Bestuur	25
8. Bedrijfsvoering.....	26
9. Algemene Dekkingsmiddelen	30
10. Reservemutaties.....	32
Mutaties op investeringen.....	34
Paragraaf Grote Projecten.....	37
Paragraaf Aardbevingen.....	43
Taakstellingen	47
Bijlagen.....	48
Mutaties Najaarsnota 2023.....	49
Mutaties investeringslijst 2023.....	56

Leeswijzer

Dit document is de tweede bestuursrapportage van 2023. Een rapportage die, zoals afgesproken, met name bestaat uit een financiële bijstelling van de begroting 2023.

Na de korte inleiding geven we een korte samenvatting van de uitkomsten van deze nota. Daarna gaan we per programma in op de voorgestelde mutaties. Niet alle mutaties worden toegelicht; we hebben, conform de afspraken, enkel de onderbouwingen opgenomen behorende bij mutaties van € 40.000 of hoger. In de bijlagen is een totaalijst met daarin alle voorgestelde mutaties opgenomen.

In de nota ziet u ook verschillende budgetneutrale mutaties over de programma's heen. Aangezien deze posten geen effect hebben op het saldo van deze nota, lichten we ze in de Inleiding niet toe. Deze mutaties leiden uiteraard wel tot een verschil en verklaring in de betreffende programma's.

De genoemde mutaties kunnen incidenteel of structureel van aard zijn. Alle wijzigingen worden echter incidenteel verwerkt, ook de structurele wijzigingen. Deze laatste zijn namelijk al in de begroting 2024 verwerkt.

Inleiding en Samenvatting

Deze Najaarsnota is de tweede bestuursrapportage van dit jaar. De nota is geen beleidsinhoudelijke voortgangsrapportage, maar voornamelijk een financiële bijstelling van de budgetten in de aanloop naar de rekening 2023. De voorgestelde mutaties in deze nota bestaan uit verschillende voordelige en nadelige bijstellingen. Per saldo presenteren we een positief saldo van ruim € 6 miljoen.

Wij zullen in het begin van 2024 een separaat voorstel aan u voorleggen met daarin de over te hevelen budgetten naar 2024. Deze verwachte budgettaire afwijkingen vindt u in deze nota nog niet terug. Achterliggende reden ligt in de 'timing' van de voorstellen voor overheveling. Een beoordeling van de overheveling in oktober leidt tot erg veel bijstellingen en correcties bij de vaststelling van de jaarstukken. Dit vinden wij niet wenselijk.

In november is de begroting 2024 vastgesteld met een actualisatie van onze beleidsplannen en een eerste vertaling van het collegeprogramma. In de laatste fase van de opstelling van de begroting is ook reeds gestart met de opstelling van deze najaarsnota. Om te voorkomen dat we de beleidsteksten uit de begroting herhalen en gezien de korte tijd die er zit tussen de begroting en de najaarsnota, is er in de nota P&C uit 2018 voor gekozen de najaarsnota een technisch karakter te geven. Concreet betekent dit dat we ons concentreren op de benodigde bijstellingen van de budgetten in 2023, met een korte toelichting op de achterliggende oorzaken. Dit doen we ook in de aanloop naar de opstelling van de jaarstukken over 2023.

In deze nota zien we een aantal grote mutaties, die grotendeels het saldo van de nota bepalen. Deze grotere mutaties betreffen voornamelijk exogene ontwikkelingen. Uiteraard zijn er ook veel kleinere afwijkingen opgenomen, zoals dat gebruikelijk is in de najaarsnota. In de nota sorteren we immers voor op de jaarstukken van 2023. Budgetafwijkingen die we nu constateren, stellen we zoveel mogelijk bij. Hierdoor zullen de afwijkingen in de jaarstukken beperkter van omvang zijn.

In de onderstaande tabel ziet u een samenvatting van de ontwikkeling van het begrotingssaldo voor het huidige boekjaar:

Ontwikkeling begrotingssaldo 2023	
<i>Bedragen x € 1000,-</i>	
Primitieve begroting	347
Saldo voorjaarsnota	2.626
Saldo najaarsnota	6.057
Saldo na najaarsnota	9.030

In de bovenstaande tabel ziet u dat het reeds positieve saldo van de primitieve begroting door de mutaties uit deze najaarsnota een groter positief saldo geeft. Dit heeft voornamelijk te maken met een aantal exogene ontwikkelingen. De meest in het oog springende hierbij zijn de OZB op niet woningen, de omgevingsvergunningen en de WMO. Ook stellen wij voor een aantal stelposten voor 2023 vrij te laten vallen. Dit betreft het restant van de stelpost voor loon- en prijscompensatie, de stelpost voor fluctuaties in de opbrengsten van onze lokale heffingen. Tenslotte stellen we voor een aantal taakstellingen af te ramen. Dit betreft grotendeels de taakstelling op de jeugdzorg. Gezien de realisaties tot nu toe, verwachten wij niet dat deze taakstelling voor 2023 wordt gerealiseerd.

De structurele effecten uit deze nota zijn reeds verwerkt in de begroting 2024. Deze nota heeft daarmee geen effect op het saldo van de begroting 2024, zoals u die onlangs heeft vastgesteld.

In de onderstaande tabel ziet u de belangrijkste mutaties uit de voorliggende nota:

Samenvatting mutaties najaarsnota		
Bedragen x € 1000,-		
<i>Voordelig:</i>		
Algemene Uitkering	303	
Stelposten	473	
Rente en dividend	792	
OZB	1.000	
Afvalstoffenheffing	271	
Stelpost fluctuaties lokale heffingen	1.000	
Stelpost loon/prijscompensatie	1.186	
Omgevingsvergunningen	1.169	
Verkoop grond	115	
Verkoop materieel	135	
WMO	1.118	
IOAW/IOAZ	167	
Publiek vervoer	100	
Scholenprogramma	288	
Overige mutaties per saldo	106	
Totaal voordelig		8.223
<i>Nadelig:</i>		
Taakstellingen	251	
Jeugd (incl. Taakstelling)	902	
Arbo	150	
Volkskredietbank	153	
Parkeren WEC	110	
Omgevingswet	125	
Verkiezingen	150	
Nieuwbouw gemeentehuis	100	
Afboeken boekwaarde school	225	
Totaal nadelig		2.166
Saldo najaarsnota		
		6.057

Hieronder ziet u een korte toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen. Voor de gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar de verantwoording in de diverse programma's.

Algemene Uitkering/IU SD

De structurele effecten van de septembercirculaire zijn reeds verwerkt in de begroting 2024. De algemene uitkering laat uiteraard ook mutaties zien met een effect voor 2023. Dit heeft voornamelijk te maken met hoeveelheidsverschillen en verrekeningen van voorgaande jaren. Het effect van de septembercirculaire en de verrekeningen van voorgaande jaren op het lopende jaar is ruim € 300.000.

Stelposten

Het is gebruikelijk dat taakmutaties in de algemene uitkering worden gereserveerd op de stelposten. Verschillende van deze taakmutaties zijn inmiddels in de geraamde budgetten verwerkt, wanneer dat nodig was. Daarom hebben wij diverse stelposten in deze nota voor 2023 laten vrijvallen voor een

totale omvang van € 473.000. In de bijlage van deze nota ziet u een overzicht van de verschillende onderdelen van de vrijgevallen stelposten.

Rente en dividend

Op de post rente en dividend ramen we per saldo € 792.000 extra inkomsten. Dit komt voornamelijk door de gestegen rente en de omvang van onze middelen in de schatkist. Momenteel bedraagt ons saldo in de schatkist van het Rijk bijna € 50 miljoen.

OZB niet woningen

Door de ontwikkeling van de WOZ waarden in de Eemshaven, zien we de OZB inkomsten voor niet woningen hoger uitvallen dan we geraamd hebben. Het betreft hier voornamelijk de waardering van de energiecentrales.

Afvalstoffenheffing

In de begroting 2023 was de afvalstoffenheffing, zoals u weet, niet kostendekkend. Het aantal ingezamelde kilo's en het aantal ledigingen valt echter wat hoger uit dan waar we in de begroting van zijn uitgegaan. Daardoor vallen de inkomsten uit de afvalstoffenheffing ook hoger uit dan verwacht. Hierdoor komen we op realisatiebasis dicht bij de 100% kostendekkendheid. Doordat we op begrotingsbasis niet 100% kostendekkend zijn, geeft deze meeropbrengst een positief effect op het begrotingssaldo van ca. € 271.000.

Stelpost fluctuaties lokale heffingen

In de begroting 2023 is een stelpost voor mogelijke fluctuaties in de opbrengsten van de lokale heffingen opgenomen van € 1 miljoen. U ziet dat diverse opbrengsten in deze nota naar boven zijn bijgesteld. In dat licht stellen we voor de opgenomen stelpost nu vrij te laten vallen. Overigens is deze post voor de begroting 2024 verlaagd naar € 250.000.

Stelpost loon-/prijscompensatie

Zowel in de voorjaarsnota als in deze najaarsnota ziet u diverse bijstellingen als gevolg van prijsontwikkelingen. Deze worden gedekt uit de stelposten voor loon- en prijscompensatie. Aangezien dit het laatste moment voor bijstelling van de budgetten in 2023 is en budgetten na deze nota dus niet meer bijgesteld zullen worden, stellen we voor het restant van de stelpost voor loon-/prijsontwikkeling voor 2023 te laten vrijvallen. Dit betreft een bedrag van ca. € 1,2 miljoen.

Omgevingsvergunningen

Met name door de ontwikkelingen in de Eemshaven zien wij een aantal grote incidentele opbrengsten bij de omgevingsvergunningen. Daardoor vallen de legesinkomsten hoger uit dan geraamd. Ook in de begroting 2024 noemden wij deze vaak op incidentele basis afwijkende inkomsten. Dit is de reden om in 2024 de geraamde legesinkomsten nog niet te verlagen, maar de ervaringen in dat jaar te gebruiken om een passende legesstructuur aan u voor te stellen.

WMO

Op het terrein van de WMO zien wij met name op het terrein van de Huishoudelijke Ondersteuning en Begeleiding een behoorlijk voordeel. Door wachtlijsten bij de aanbieders, als gevolg van personeelstekorten, zien we dat het aantal cliënten dat Huishoudelijke Ondersteuning krijgt lager is dan waar we in de begroting vanuit zijn gegaan. Dit leidt tot een bijstelling van € 450.000. Overigens zal het wegwerken van wachtlijsten een opdrijvend effect op de uitgaven in het kader van de Huishoudelijke Ondersteuning kunnen hebben.

Onder andere door uitstroom naar de WLZ (Wet Langdurige Zorg) is het werkelijke volume van de PGB's in het kader van 'Begeleiding' lager dan begroot. Ook zien we een lagere indicatiewaarde. Dit leidt tot een neerwaartse bijstelling van de ramingen voor 'Begeleiding' met € 636.000.

Scholenprogramma

Voor de versterking van schoolgebouwen in het aardbevingsgebied hebben we het 'Scholenprogramma'. In dit kader krijgen wij jaarlijks een bedrag van het Rijk ter dekking van de extra kapitaallasten. Dit bedrag werd voor de scholen in voormalig Eemsmond geraamd als een dotatie aan de reserves voor het scholenprogramma. Nu het programma in het gebied van voormalig Eemsmond bijna is afgerond, kan de geraamde dotatie vrijvallen ter dekking van de kapitaallasten. Dit geeft een voordeel in deze nota van € 288.000.

Taakstellingen

Naast de beschreven veelal positieve ontwikkelingen, zijn er ook nog steeds een aantal taakstellingen in de begroting. Aangezien het jaar ver gevorderd is, is er een goed zicht op het al dan niet realiseren van de taakstellingen in 2023. Wij stellen voor om in deze nota de resterende taakstellingen voor 2023, waarvan wij verwachten dat ze dit jaar niet worden gerealiseerd, af te boeken. Dit is reeds in het gepresenteerde saldo van deze nota verwerkt.

Voor uw beeld hieronder nog kort de bestaande taakstellingen in de begroting 2023:

Stand van zaken taakstellingen (<i>bedragen x € 1.000,-</i>)					
Omschrijving	2023	2024	2025	2.026	2027
Efficiencyvoordeel	151	151	151	151	151
Sportaccommodaties	100	100	100	100	100
Jeugd	1.426	1.610	2.979	2.979	2.979
Totaal	1.677	1861	3.230	3230	3.230

Jeugdzorg

Bij het bovenstaande onderwerp zag u reeds dat we voorstellen om de stelpost in verband met de taakstelling op de Jeugdzorg te laten vervallen voor 2023. Dit effect wordt enigszins gedempt, doordat we een aantal taakmutaties op de Jeugdzorg in eerder circulaire's op de stelposten hadden gereserveerd. Deze laten we ook voor 2023 vrijvallen. Het effect komt daarmee uit op ca. € 902.000. Dit is als volgt opgebouwd:

Effect Jeugdzorg (<i>bedragen x € 1.000,-</i>)	
Omschrijving	
Aframen taakstelling jeugd 2023	-1.425.935
Vrijval gereserveerde taakmutatie 'Jeugdhulp kinderen in AZC'	91.236
Vrijval stelpost Transformatie Jeugdzorg	433.000
Effect per saldo	-901.699

Voor een gedetailleerdere toelichting verwijzen wij naar de najaarsnota.

Overige ontwikkelingen

Naast de hierboven beschreven mutaties, zijn er ook een aantal ontwikkelingen die niet van invloed zijn op het saldo van deze nota, maar die we wel graag aan u voorleggen. Deze beschrijven wij hieronder.

Energietoeslag

Bij de vaststelling van de jaarstukken over 2022 heeft u besloten het voorschot op de energietoeslag voor 2023 van ruim € 1 miljoen te bestemmen voor de uitbetaling van de energietoeslag in 2023. Inmiddels hebben wij een schrijven van het ministerie gekregen waarin de te ontvangen energietoeslag voor 2023 wordt gemeld. Daarbij is ook de compensatie voor het tekort van 2022

betrokken. Deze vergoeding zal worden opgenomen in de decembercirculaire en bedraagt ca. € 3,1 miljoen. Dit is exclusief het reeds ontvangen voorschot in 2022.

De kosten in verband met de energietoeslag worden voor 2023 geschat op ca. € 3,2 miljoen. Rekening houdend met het tekort dat reeds in de voorjaarsnota was geraamd, leidt dit tot de situatie zoals u kunt zien in onderstaand overzicht:

Energietoeslag	
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	
Voorschot decembercirculaire '22	1.010
Kosten 2023:	
Verwachte kosten energietoeslag '23	3.597
Reeds geraamd tekort in voorjaarsnota '23	366
Per saldo bij te ramen	3.231
Ontvangsten 2023:	
Extra middelen Dec. Circ. '23	2.671
Tegemoetkoming tekort '22	501
Totaal aanvullend in '23	3.172

U ziet dat het saldo van de ontvangsten en uitgaven in 2023 leiden tot een tekort van € 59.000. Dit is fors lager dan het bedrag van ruim € 1 miljoen dat u heeft gereserveerd bij de vaststelling van de jaarstukken 2022. Het genoemde tekort wordt derhalve onttrokken aan de reserves. Daarmee geeft de verwerking van de energietoeslag geen saldo in deze nota.

Opvang Oekraïners

Voor de opvang van Oekraïners is voor 2023 weer een aanvraag gedaan bij het Rijk voor de bekostigingsregeling 'Opvang ontheemden Oekraïne'. Via deze regeling kunnen gemeenten een vergoeding aanvragen voor de kosten van de opvang, huisvesting en de verstrekkingen van o.a. leefgeld aan ontheemde Oekraïners. Net als in 2022 verwachten we echter dat de vergoeding ruimschoots voldoende zal zijn om de kosten te kunnen dekken. Wij verwachten van het ontvangen bedrag ad € 4,6 miljoen ca. € 2,5 miljoen over te houden. Wij stellen u voor om het overschot te bestemmen in de reserve 'Opvang Vluchtelingen'. Het effect op deze nota is daarmee budgetneutraal.

Bij de jaarrekening 2023 zullen we definitief bepalen wat het overschot is en aan u voorleggen hoe we dit willen bestemmen.

CDOKE middelen (Tijdelijke Regeling 'Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid')

Het Rijk heeft geld beschikbaar gesteld voor personele inzet om plannen voor verlaging van CO₂ te ontwikkelen en uit te voeren (CDOKE). Dat betekent dat wij jaarlijks een bedrag van ca. € 943.000 van het Rijk ontvangen. Deze middelen mogen we structureel in de begroting opnemen.

De middelen stellen ons in staat om op te schalen in de regie en uitvoering van het klimaatakkoord. Op 17 oktober jl. is door ons college de bestuursopdracht 'Energie/klimaat' vastgesteld. In het voorjaar 2024 is er een programma of project waarin activiteiten, capaciteit en samenhang tussen programma's en thuisteam is uitgewerkt, met een bijbehorende begroting voor 2024. Dan zullen wij u ook vragen om benodigde middelen voor 2024 beschikbaar te stellen.

Inhoudelijk zijn we reeds gestart met een aantal grotere onderwerpen een impuls te geven. Dit betreft het energieloket, de warmtetransitie en netcongestie. In deze nota vragen wij u hiervoor € 175.000 beschikbaar te stellen. Het restant van de CDOKE middelen blijven we reserveren op de stelposten ter dekking van nadere invulling van het programma. Het effect voor deze najaarsnota is daarmee budgetneutraal.

Inpassingskosten versterking

De versterking van woningen heeft gevolgen voor het opnieuw inrichten van de openbare ruimte. Het Rijk is het hiermee eens en stelt hiervoor geld beschikbaar. Dit geld zit in een zogenaamd gebiedsfonds. In december 2021 heeft u hiervoor de eerste kredieten beschikbaar gesteld voor een bedrag van ca. € 2,1 miljoen. In lijn met de financiële uitwerking in december 2021, stellen wij u nu voor om de middelen voor diverse projecten, die in de uitvoeringsfase zijn beland, beschikbaar te stellen voor een totale omvang van ca. € 16,5 miljoen. Dit is kostenneutraal voor onze gemeentebegroting.

Personeelsbegroting

Hoewel u in deze nota geen voorstellen ziet voor uitzetting van de personele budgetten, anders dan de hiervoor genoemde CDOKE middelen, willen we u toch kort meenemen in de stand van zaken met betrekking tot de personele budgetten. De budgetten voor onder andere ziektevervanging en voor het oplossen van knelpunten zijn inmiddels overschreden. Voor de continuïteit van de bedrijfsvoering hebben we in geval van langdurige ziekte meestal zo snel mogelijk ingehuurd om het werk te kunnen blijven verzetten.

Ook hebben we gegeven de vele vacatures, die we zelden snel kunnen invullen, er regelmatig voor gekozen om de ontstane knelpunten met (duurdere) externe inhuur op te lossen. Wij denken deze overschrijding op te kunnen vangen binnen het totaal van de beschikbare personeelsbudgetten. Wij hebben er derhalve voor gekozen u op dit moment geen nadere personele claims te presenteren. Bij de rekening zullen we u informeren over de uitputting van de personeelsbudgetten over het gehele jaar 2023.

Algemene Reserve

Essentieel onderdeel van de begroting is de paragraaf 'Risicobeheersing en weerstandsvermogen'. Zoals bij de opstelling van de begroting 2024 bleek, is de omvang van de reserves ruim voldoende om de risico's te kunnen opvangen. Wij stellen voor het positieve saldo van deze nota aan de algemene reserve toe te voegen. Daarmee zal de reservepositie en dus het weerstandsvermogen verder groeien.

1. Veiligheid

Rapportage

Voortgang begroting 2023

Voor dit programma stellen we geen budgettaire wijzigingen voor.

Overige mutaties < € 40.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 19.150 incidenteel nadeel

Begroting 2023

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	5.786	19	5.805
Baten	15	-	15
Saldo	5.771	19	5.790

2. Bereikbaarheid

Rapportage

Voortgang begroting 2023

Prijsstijgingen civiele- en cultuurtechniek

In de civiele- en cultuurtechniek hebben we diverse budgetten verhoogd met een indexering. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat er in de afgelopen jaren geen indexatie is toegepast. Daardoor wordt het steeds moeilijker om de werken met de bestaande budgetten te realiseren. In de begroting van 2024 heeft u gezien dat we budgetten op het terrein van civiele werken met een forse index hebben verhoogd. In lijn met deze verhoging is een indexering voor dit jaar ook noodzakelijk.

Geen financiële mutatie

Parkeerplaats WEC

In de begroting is een opbrengst van € 188.000 geraamd voor de pacht van de parkeerplaats bij het Werelderfgoedcentrum. Aangezien de parkeerplaats nog niet is aangelegd, wordt er ook geen pacht ontvangen in 2023. Aan de andere kant hebben we ook nog geen kosten voor de exploitatie. Per saldo geeft dit een nadeel van ruim € 110.000.

Mutatie: € 110.065 incidenteel nadeel

Bijstellen budget gladheidsbestrijding

Op basis van de uitgaven van het afgelopen winterseizoen en de verwachting voor de maanden november en december, ramen wij aanvullend budget.

Mutatie: € 40.000 incidenteel nadeel

Nabetaling ProRail

Ten behoeve van het project aanpak NABO's (Niet Actief Beveiligde Overwegen) in Winsum heeft er nog een nabetaling vanuit ProRail plaatsgevonden. Het project is echter al enige tijd afgerond en het krediet is reeds afgesloten. Daarom geeft dit nu een incidenteel voordeel in 2023.

Mutatie: € 40.000 incidenteel voordeel

Degeneratievergoeding

Bij de najaarsnota 2022 is er een inschatting gemaakt voor de degeneratievergoeding in verband met de aanleg van glasvezel, die de gemeente ontvangt van Deltafiber. Deze vergoeding is bij de jaarstukken van 2022 gestort in de reserve 'Wegen'. Het herstel van straatwerk wordt meegenomen in het reguliere onderhoud. De aanleg van glasvezel is inmiddels in bijna elk dorp afgerond. Daarmee hebben we een concreter beeld van de daadwerkelijke degeneratievergoeding. Deze blijkt iets lager uit te vallen dan we bij de jaarstukken 2022 hadden voorzien. De lagere vergoeding wordt gedekt door een deel van de gedoteerde middelen weer vrij te laten vallen. Daarmee is het effect op deze nota budgetneutraal. Binnenkort informeren wij u hierover conform eerder gedane toezeggingen.

Mutatie: € 200.000 incidenteel nadeel op dit programma (per saldo budgetneutraal, dekking onttrekking bestemmingsreserve)

Overige mutaties < € 40.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: alle mutaties binnen dit programma zijn hierboven toegelicht.

Begroting 2023

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	9.672	122	9.794
Baten	325	-188	137
Saldo	9.347	310	9.657

3. Economie & Werkgelegenheid

Rapportage

Voortgang begroting 2023

Gronden en terreinen

De opbrengst verkoop grond is hoger dan begroot in verband met een tweetal grondverkoop in het plan De Laan Zuid te Warffum.

Mutatie: € 114.934 incidenteel voordeel

Forensenbelasting

Er zijn meer eigenaren van woningen die buiten onze gemeente woonachtig zijn en in de heffing worden betrokken.

Mutatie: € 40.000 incidenteel voordeel

Subsidie Manege Ulrum

In de voorjaarsnota 2023 heeft u budget beschikbaar gesteld voor een subsidie aan de manege te Ulrum. Deze ramen we in deze nota onder een ander programma. Omdat dit een mutatie over de programma's heen is, vindt u deze administratieve correctie in deze nota terug.

Mutatie: € 230.000 incidenteel voordeel op dit programma (per saldo budgetneutraal)

Overige mutaties < € 40.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 13.000 incidenteel voordeel

Begroting 2023

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	2.769	-228	2.541
Baten	848	170	1.018
Saldo	1.921	-398	1.523

4. Leefbaarheid & Voorzieningen

Rapportage

Voortgang begroting 2023

Boekwaarde Ichthus Baflo

In 2020 is het pand aan de Gebroeders Gootjesstraat 47 in Baflo, de Ichthus locatie gesloopt. De boekwaarde van dit pand moet nog worden afgeboekt.

Mutatie: € 225.000 incidenteel nadeel

SPUK - Meerkosten Energie Openbare Zwembaden

In 2023 is er een aanvraag ingediend voor de Specifieke Uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden. De specifieke uitkering is een gedeeltelijke vergoeding van de meerkosten voor energie van het openbaar zwembad in 2022 en de meerkosten die het zal hebben over het jaar 2023. Deze kosten zijn het gevolg van de algehele prijsstijgingen in de energiemarkt.

Mutatie: € 428.000 incidenteel budgetneutraal, zowel inkomsten als uitgaven

Bevingsschade Bibliotheek Winsum

In 2023 is er onderhoud uitgevoerd aan de bibliotheek Winsum vanwege aardbevingsschade. De kosten worden gedekt door een onttrekking uit de reserve 'Bevingsschade'.

Mutatie: € 50.000 incidenteel nadeel op dit programma (per saldo budgetneutraal, dekking onttrekking bestemmingsreserve)

Dorpsplan Baflo

In samenwerking met het dorp Baflo wordt een ontwerp voor de Heerestraat uitgewerkt. De financiële consequenties worden in de loop van 2024 bekend. Uiteraard komen we hier dan bij u op terug.

Mutatie: PM

Huisvestingsplan Onderwijs

Er wordt een Duurzaam Integraal Huisvestingsplan (DIHP) opgesteld voor onderwijshuisvesting. Dit traject vraagt meer tijd en geld dan in eerste instantie begroot. Voor de opstelling hebben we incidenteel extra budget nodig.

Mutatie: € 40.000 incidenteel nadeel

Leerlingenvervoer

In de meicirculaire hebben wij middelen ontvangen voor het vervoer van Oekraïense leerlingen naar school. De kosten hiervan worden verantwoord onder leerlingenvervoer. Deze middelen zijn bij de verwerking van de meicirculaire gereserveerd op stelposten. Wij stellen voor dit budget nu beschikbaar te stellen op de post leerlingenvervoer.

Mutatie: € 64.718 incidenteel nadeel (per saldo budgetneutraal, dekking stelpost)

Voorschoolse educatie ontheemde peuters

Er is een regeling 'Specifieke Uitkering voor de Voorschoolse Educatie aan Ontheemde Peuters' opgesteld om tegemoet te komen aan de extra kosten van gemeenten voor het aanbieden van

voorschoolse educatie aan ontheemde peuters. Zowel de inkomsten als de kosten zijn in deze nota opgevoerd. Daarmee heeft het een budgettair neutraal effect.

Mutatie: € 45.000 incidenteel budgetneutraal, zowel inkomsten als uitgaven

Overige mutaties < € 40.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: 141.134 incidenteel nadeel

Begroting 2023

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	21.734	1.063	22.797
Baten	4.331	542	4.873
Saldo	17.403	521	17.924

5. Sociaal Domein & Voorzieningen

Rapportage

Voortgang begroting 2023

BUIG uitkering

Het definitieve budget voor de BUIG 2023 is vastgesteld op € 17.722.884. Dat is € 1.577.259 hoger dan geraamd. De uitgaven voor de bijbehorende uitkeringen vallen echter ook hoger uit dan geraamd. Per saldo levert dit een voordeel op van € 155.000.

Mutatie: € 155.000 incidenteel voordeel

Schuldhelpverlening

Gemeentelijke bijdragen GKB en GR Volkskredietbank Noord Oost Groningen

De raming voor de gemeentelijke bijdrage is aangepast conform de begroting 2023 van de GKB. Dat betekent een verhoging van € 53.000. Daarnaast draagt de gemeente als deelnemer van de Gemeenschappelijke Regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen GR bij in het exploitatie tekort van de VKB. Het exploitatietekort t/m het 2e kwartaal bedraagt € 339.000. Ons aandeel hierin bedraagt 11% wat neerkomt op € 37.000.

Ook over het jaar 2022 was er sprake van een tekort. De afrekening van het exploitatietekort over 2022 is echter laat in 2023 ontvangen en bedraagt € 63.000. Daardoor kon dit tekort niet worden verantwoord in de gemeentelijke jaarstukken 2022.

De kostenstijgingen worden voornamelijk veroorzaakt door inflatie. Zo is in de CAO die in het voorjaar is afgesloten, een stijging opgenomen van ruim 9%.

Mutatie: € 153.000 incidenteel/structureel nadeel

Middelen energiearmoede/vroegsignalering

In de meicirculaire hebben wij middelen ontvangen voor flankerend beleid energiearmoede. Dit omdat de verwachting is dat extra inzet op vroegsignalering noodzakelijk is. Daarnaast hebben we middelen ontvangen om aan de slag te gaan met de aanpak van geldzorgen, armoede en schulden, alsmede het tegengaan van kinderarmoede. Beide posten zijn bij de verwerking van de meicirculaire gereserveerd op de stelposten.

Aangezien we al veel inzet plegen op beide onderwerpen stellen we voor om deze middelen toe te voegen aan het budget voor schuldhelpverlening. Wanneer wij overhouden op deze middelen in 2023, dan zullen wij de resterende middelen meenemen in het voorstel bij de budgetoverhevelingen. Zodoende blijven deze middelen beschikbaar voor de genoemde doelen.

Mutatie: € 244.572 incidenteel nadeel (per saldo budgetneutraal, dekking stelpost)

Inloopfunctie GGZ

In 2023 is er een nieuwe invulling gegeven aan de inloopfunctie GGZ. Dat is de herstel academie geworden. Dit start in november 2023. Dat levert een éénmalig voordeel op.

Mutatie: € 88.000 incidenteel voordeel

Beschermd wonen (uitvoeringskosten)

Voor de werkzaamheden voor de lokale toegang voor beschermd wonen ontvangen we een vergoeding voor 1,4 fte, dat is € 142.000. Dat is hoger dan waar we in de begroting van uit gingen.

Mutatie: € 74.000 incidenteel voordeel

Schuldhulpverlening

In de meicirculaire hebben wij middelen ontvangen voor flankerend beleid energiearmoede. Dit omdat de verwachting is dat extra inzet op vroegsignalering noodzakelijk is. Daarnaast hebben we middelen ontvangen om aan de slag te gaan met de aanpak van geldzorgen, armoede en schulden, alsmede het tegengaan van kinderarmoede. Beide posten zijn bij de verwerking van de meicirculaire gereserveerd op de stelposten.

Aangezien we al veel inzet plegen op beide onderwerpen stellen we voor om deze middelen toe te voegen aan het budget voor schuldhulpverlening. Wanneer wij overhouden op deze middelen in 2023, dan zullen wij de resterende middelen meenemen in het voorstel bij de budgetoverhevelingen. Zodoende blijven deze middelen beschikbaar voor de genoemde doelen.

Mutatie: € 244.572 incidenteel nadeel (per saldo budgetneutraal, dekking stelpost)

Bijzondere bijstand

Wij zien een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden. Een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden heeft uiteraard ook een daling van de uitgaven aan bijzondere bijstand tot gevolg. Op basis van de huidige uitgaven wordt een overschot verwacht op het budget voor bijzondere bijstand van ca. € 87.000.

Mutatie: € 87.000 incidenteel voordeel

Energietoeslag

Bij de vaststelling van de jaarstukken over 2022 heeft u besloten het voorschot op de energietoeslag voor 2023 van € 1.010.340 te bestemmen voor de uitbetaling van de energietoeslag in 2023. Inmiddels hebben wij een schrijven van het ministerie gekregen waarin de te ontvangen energietoeslag voor 2023 wordt gemeld. Daarbij is ook de compensatie voor het tekort van 2022 betrokken. Deze vergoeding zal worden opgenomen in de komende decembercirculaire en bedraagt € 3.170.564. Dit is exclusief het reeds ontvangen voorschot in 2022.

De verwachte kosten in verband met de energietoeslag voor 2023 zijn € 3.596.541. Rekening houdend met het tekort van € 366.000, dat reeds in de voorjaarsnota was geraamd, leidt dit tot de situatie zoals u kunt zien in onderstaand overzicht:

Energietoeslag	
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	
Voorschot decembercirculaire '22	1.010
Kosten 2023:	
Verwachte kosten energietoelag '23	3.597
Reeds geraamd tekort in voorjaarsnota '23	366
Per saldo bij te ramen	3.231
Ontvangsten 2023:	
Extra middelen Dec. Circ. '23	2.671
Tegemoetkoming tekort '22	501
Totaal aanvullend in '23	3.172

U ziet dat het saldo van de ontvangsten en uitgaven in 2023 leiden tot een tekort van € 59.000. Dit is fors lager dan het bedrag van ruim € 1 miljoen dat u heeft gereserveerd bij de vaststelling van de jaarstukken 2022. Het genoemde tekort wordt derhalve onttrokken aan de reserves. Daarmee geeft de verwerking van de energietoeslag geen saldo in deze nota.

Mutatie: € 3.230.500 incidenteel nadeel op dit programma (inkomsten via de Algemene Uitkering en een onttrekking aan de reserves in programma 9 Algemene dekkingsmiddelen).

Huishoudelijke ondersteuning

Het aantal cliënten dat Huishoudelijke ondersteuning krijgt is lager dan waar in de begroting 2023 vanuit is gegaan. Dit komt o.a. door wachtlijsten bij de aanbieders als gevolg van personeelstekorten. Ondanks de stijging van de tarieven leidt dit tot lagere uitgaven voor HO-ZIN en HO-PGB. De ramingen verlagen we respectievelijk met € 430.000 en € 20.000.

Mutatie: € 450.000 incidenteel voordeel

Begeleiding

Onder andere door uitstroom naar de WLZ (Wet Langdurige Zorg) is het werkelijke volume van de PGB's in het kader van 'Begeleiding' lager dan begroot. Ook zien we een lagere indicatiewaarde. Dit leidt tot een neerwaartse bijstelling van de ramingen voor 'Begeleiding' met € 636.000. Het structurele effect voor 2024 en verder is reeds in de begroting 2024 verwerkt.

Mutatie: € 636.000 structureel voordeel

Inspecties WMO

In de DVO (Dienstverleningsovereenkomst) met de GGD was een verkeerd bedrag voor de kwaliteitsinspecties op de WMO opgenomen. Dit is inmiddels gecorrigeerd. Wij stellen daarom conform deze correctie een verhoging van de raming voor.

Mutatie: € 46.000 incidenteel nadeel

Publiek vervoer

Tijdens de coronaperiode zagen we een sterke daling van het aantal ritten en kilometers. Inmiddels is er een langzame toename van het aantal ritten en het aantal kilometers te zien, maar beide zijn nog niet op het niveau van voor de coronapandemie. Op basis van de huidige uitgaven is de verwachting dat de uitgaven voor 2023 € 100.000 lager zullen uitkomen.

Mutatie: € 100.000 incidenteel voordeel

Jeugdzorg / Taakstelling jeugd

Op basis van het volume en het aantal indicaties jeugdzorg, verwachten wij dat de uitgaven conform begroting zullen zijn. Dit heeft tot gevolg dat de taakstelling op de jeugdzorg in 2023 niet zal worden gerealiseerd. Wij stellen daarom voor de taakstelling op jeugd in 2023 af te ramen.

Mutatie: € 1.425.935 incidenteel nadeel

Noodopvang Afghaanse evacuees

Van het COA wordt een bijdrage van € 145.000 ontvangen voor de opvang in 2021 en 2022 op de locaties Winsum en Uithuizen. Voorgesteld wordt dit bedrag te storten in de reserve 'Noodopvang'. Voor 2023 is een bijdrage toegekend van € 180.000. Dit bedrag is ook als uitgave geraamd binnen dit programma.

Mutatie: € 145.000 incidenteel voordeel (budgetneutraal via storting in de reserve)

Mutatie: €180.000 (zowel baat als last, budgetneutraal)

Opvang vluchtelingen Oekraïne

Voor de opvang van Oekraïners is voor 2023 weer een aanvraag gedaan bij het Rijk voor de bekostigingsregeling 'Opvang ontheemden Oekraïne'. Via deze regeling kunnen gemeenten een vergoeding aanvragen voor de kosten van de opvang, huisvesting en de verstrekkingen van o.a. leefgeld aan ontheemde Oekraïners. Net als in 2022 verwachten we echter dat de vergoeding ruimschoots voldoende zal zijn om de kosten te kunnen dekken. Wij verwachten van het ontvangen bedrag ad € 4,6 miljoen ca. € 2,5 miljoen over te houden. Wij stellen u voor om het overschot te bestemmen in de reserve 'Opvang Vluchtelingen'. Het effect op deze nota is daarmee budgetneutraal.

Bij de jaarrekening 2023 zullen we definitief bepalen wat het overschot is en aan u voorleggen hoe we dit willen bestemmen.

Mutatie: € 4.600.775 incidentele baat

Mutatie: € 2.100.775 incidentele last

Saldo naar reserve 'Opvang Vluchtelingen' € 2.500.000 (Bij reservemutaties)

Opvang asielzoekers Marnewaard

Als overloop voor Ter Apel zijn in de periode september 2022 t/m februari 2023 asielzoekers opgevangen in de Marnewaard. De hiervoor gemaakte kosten in 2023 zijn gedeclareerd bij het COA.

Mutatie: € 145.000 incidenteel budgetneutraal (zowel lasten als baten)

Inburgering

De beschikking voor de Wet Inburgering in 2023 valt hoger uit dan waar in de begroting mee is gerekend. Deze bedraagt € 496.320. Voor de Onderwijsroute ontvangen wij € 43.363. Dit betekent een mutatie van € 135.845 ten opzichte van de huidige raming voor zowel de inkomsten als de uitgaven. Beide regelingen zijn specifieke uitkeringen. Dat wil zeggen dat de regelingen verantwoord moeten worden bij de jaarrekening. Niet besteed geld moet terug naar het rijk.

Mutatie: € 136.000 incidenteel budgetneutraal (zowel lasten als baten)

Motie knelpunten leefbaarheid dorpen

Naar aanleiding van de motie 'Knelpunten Leefbaarheid Dorpen' van december 2022 is een inventarisatie gemaakt van de knelpunten. Daarbij is een inschatting gemaakt van de verwachte

uitgaven in 2023, met als dekking een onttrekking aan de bestemmingsreserve 'Knelpunten Leefbaarheid Dorpen'. Op dit moment schatten wij de kosten voor 2023 op ca. €70.000. Voorgesteld wordt de definitieve onttrekking bij de jaarrekening 2023 te doen op basis van de werkelijke kosten.

Mutatie: € 70.000 incidenteel budgetneutraal (dekking onttrekking aan de bestemmingsreserve)

Overige mutaties < € 40.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 27.610 incidenteel voordeel

Begroting 2023

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	87.957	7.813	95.770
Baten	24.447	6.906	31.353
Saldo	63.510	907	64.417

6. Ruimtelijke Ordening, Wonen & Duurzaamheid

Rapportage

Voortgang begroting 2023

Administratieve correctie plankosten WEC

De voorbereidingskosten van het Wereld Erfgoed Centrum (WEC) waren geraamd op het investeringskrediet. Deze kosten moeten worden gedekt uit de reserve 'Waddenkunstopgave'. Conform de BBV voorschriften kunnen we deze kosten niet activeren en dekken uit de reserve. Daarom ramen we de kosten nu in dit programma en dekken we deze uit de genoemde reserve. Voor deze nota is het effect budgetneutraal.

Mutatie: € 500.000 incidenteel nadeel op dit programma (per saldo budgetneutraal, dekking bestemmingsreserve)

SPUK Klimaatbeleid (CDOKE)

Het Rijk heeft geld beschikbaar gesteld voor personele inzet om plannen voor verlaging van CO₂ te ontwikkelen en uit te voeren (CDOKE). Dat betekent dat wij jaarlijks een bedrag van ca. € 943.000 van het Rijk ontvangen. Deze middelen mogen we structureel in de begroting opnemen.

De middelen stellen ons in staat om op te schalen in de regie en uitvoering van het klimaatakkoord. Op 17 oktober jl. is door ons college de bestuursopdracht 'Energie/klimaat' vastgesteld. In het voorjaar 2024 is er een programma of project waarin activiteiten, capaciteit en samenhang tussen programma's en thuisteam is uitgewerkt, met een bijbehorende begroting voor 2024.

Inmiddels is gestart met het ontwikkelen van een energieprogramma. Daarvoor is expertise ingehuurd. Bij de voorjaarsnota heeft u reeds € 100.000 beschikbaar gesteld voor de aanstelling van een kwartiermaker. In deze nota vragen wij u ook budget voor een adviseur warmtetransitie en een zevental tijdelijk aangenomen trainees. Daarnaast is er een bedrag van € 20.000 voor overheadkosten opgenomen.

Verder hebben wij u onlangs een memo gestuurd met betrekking tot netcongestie, met de aankondiging dat hiervoor € 179.000 benodigd is. De geschatte kosten voor dit jaar bedragen circa €25.000 (naast de al geraamde inzet van de trainee).

De incidentele kosten voor 2023 bedragen in totaal circa € 275.000.

Bovenstaande samengevat komen wij op onderstaand voorstel voor deze Najaarsnota:

Inzet CDOKE	
Kwartiemaker/Opzet programma	€ 64.500,00
Adviseur Warmte	€ 30.000,00
Trainees:	
Energieloket	€ 40.000,00
Wind/Zon	€ 20.000,00
Duurzame Mobiliteit	€ 20.000,00
Laadpalen en verkeer	€ 15.500,00
Ondersteuning	€ 20.000,00
Netcongestie	€ 20.000,00
Activiteiten netcongestie/transportschaarste	€ 25.000,00
Overige/Overhead	€ 20.000,00
Totaal	€ 275.000,00
Reeds beschikbaar gesteld in Voorjaarsnota 2023	€ 100.000,00
Aanvullend gevraagd budget Najaarsnota	€ 175.000,00

U ziet in bovenstaand overzicht dat wij u vragen om € 175.000 van de te ontvangen CDOKE middelen in 2023 beschikbaar te stellen voor personele inzet in 2023. De overige CDOKE middelen blijven gereserveerd op de stelposten ter dekking van verdere voorstellen in dit kader. Hiervoor ontvangt u op termijn een separaat voorstel.

Mutatie: € 175.000 incidenteel budgetneutraal (zowel baten als lasten)

SPUK Energiearmoede

De uitvoering van de energiearmoede is uitbesteed aan een externe partij. De kosten worden gedekt door een specifieke uitkering van het rijk. Zowel de kosten als de baten moeten worden verantwoord in 2023.

Mutatie: € 845.000 incidenteel budgetneutraal (zowel baten als lasten)

Ruimen graven Kantens

Op de begraafplaats in Kantens zijn graven geruimd om daarmee nieuwe begraafruimte te creëren. Voor de werkzaamheden is een gespecialiseerd bedrijf in de arm genomen. De kosten worden gedekt door een onttrekking aan de bestemmingsreserve 'Begraafplaatsen'.

Mutatie: € 45.000 incidenteel budgetneutraal (nadeel op dit programma)

Opbrengst leges VTH

Ook dit jaar innen we meer legesopbrengsten dan geraamd. Dit als gevolg van enkele grotere objecten. Dit is in de lijn met vorige jaren. Bij de ingebruikname van het softwarepakket Rx Mission voor de omgevingswet kort voor de zomer was de koppeling hiervan met het financiële systeem nog in uitvoering. Na de zomer is de koppeling tot stand gekomen en zijn de achterstallige facturen verzonden.

Mutatie: € 1.169.413 incidenteel voordeel

Afvalstoffenheffing

In de begroting 2023 was de afvalstoffenheffing, zoals u weet, niet kostendekkend. Het aantal ingezamelde kilo's en het aantal ledigingen valt echter wat hoger uit dan waar we in de begroting van zijn uitgegaan. Daardoor vallen de inkomsten uit de afvalstoffenheffing ook hoger uit dan verwacht. Hierdoor komen we op realisatiebasis dicht bij de 100% kostendekkendheid. Doordat we op

begrotingsbasis niet 100% kostendekkend zijn, geeft deze meeropbrengst een positief effect op het begrotingssaldo van ca. € 271.000.

Mutatie: € 271.000 incidenteel voordeel

Verschuiving Manege Ulrum

De geraamde subsidie vanuit de Voorjaarsnota 2023 aan de manege te Ulrum was opgenomen in het verkeerde programma. Deze is in deze najaarsnota verplaatst. Dit is derhalve een budgetneutrale mutatie.

Mutatie: € 230.000 incidenteel (budgetneutraal)

Omgevingswet

Het programma Omgevingswet is onlangs afgerond. Dat betekent dat de resterende werkzaamheden en de hierbij behorende budgetten zijn overgedragen aan de lijn. Dit is vastgelegd in een overdrachtsdocument. Deze begrotingswijziging zorgt ervoor dat de begroting wordt geactualiseerd conform datgene wat in het overdrachtsdocument is opgenomen.

Mutatie: € 124.850 incidenteel voordeel

Gaswinning

In de Voorjaarsnota 2023 is vooruitlopend op de definitieve berekening van de prijscompensatie van de lumpsumvergoeding een ontvangst opgenomen ter grootte van € 735.000. De daadwerkelijk ontvangen prijscompensatie bedraagt € 833.000. Aangezien deze middelen ingezet worden voor dit doel is dit per saldo budgetneutraal.

Mutatie: € 98.500 incidenteel (budgetneutraal)

Overige mutaties < € 40.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 11.390 incidenteel voordeel

Begroting 2023

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	29.953	1.787	31.740
Baten	27.305	2.414	29.719
Saldo	2.648	-627	2.021

7. Burger & Bestuur

Rapportage

Voortgang begroting 2023

Tweede Kamer verkiezingen

Er komt geen compensatie vanuit het rijk voor de organisatie van de Tweede Kamer verkiezing in november 2023. De compensatie volgt later, namelijk in 2025 (de oorspronkelijke datum van de Tweede Kamer verkiezing). Het bedrag van de compensatie is nog onbekend. De extra kosten die gemaakt moeten worden voor de Tweede Kamer verkiezing worden nu globaal geschat op € 150.000.

Mutatie: € 150.000 incidenteel nadeel

Overige mutaties < € 40.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 33.856 incidenteel nadeel

Begroting 2023

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	4.459	184	4.643
Baten	620	-	620
Saldo	3.839	184	4.023

8. Bedrijfsvoering

Rapportage

Voortgang begroting 2023

Monitoring voortgang meerjarig onderhoudsplan Vastgoed (MJOP)

De vastgoedportefeuille wordt doorlopend gemonitord waarbij het Vastgoedkader als leidraad dient voor een goed beheer van de portefeuille. Vastgoed dat niet past binnen het beleidsveld wordt nog een keer aan de organisatie aangeboden. Bij het uitblijven van belangstelling zal het pand volgens een openbare procedure worden verkocht waarbij iedereen gelijke kansen heeft het goed te verwerven.

Gebouwen in ons bezit worden planmatig onderhouden volgens een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Deze wordt eens in de drie jaar geactualiseerd door een onafhankelijke partij. De situatie in de wereld is mede van invloed op de uitvoering van de werkzaamheden. Met name materiaal prijzen en beschikbaarheid van vakmensen kunnen bepalend zijn voor een planning.

Afgelopen zomer is gestart met het verduurzamen van onze vijf zwembaden, vier buitenbaden en één overdekt bad in Bedum. Er worden heatpipes geplaatst die de zwembaden voor een groot deel door zonkracht verwarmen waardoor het zwemseizoen mogelijk kan worden verlengd. Heatpipes zijn op het terrein of op het dak geplaatst. Bij plaatsing op het dak is deze geïsoleerd en de dakbedekking vervangen volgens de methode circulaire dak systemen.

In onderstaand tabel is een overzicht opgenomen van de uitgaven van 2023 tot nu toe en de prognose van de uitgaven voor 2023

MJOP (Bedragen x 1.000)	
Geraamd budget onderhoud gebouwen	1.650
Uitgaven tot en met medio oktober 2023	2.190
Prognose uitgaven 2023	300

Monitor verkleining vastgoedportefeuille

Wij zijn in 2021 begonnen met het nader onderzoeken van de objecten in de vastgoedportefeuille. Niet alle objecten kunnen zonder onderzoek zomaar verkocht of afgestoten worden. Er is in 2021 een voorlopige lijst opgesteld met objecten die als eerste kunnen worden verkocht. In 2022 is er een begin gemaakt met het verkopen van panden. De gemeente is nog wel een aantal jaren bezig om de portefeuille te verkleinen. Door de bouw van bijvoorbeeld nieuwe kind centra, komen er ook weer gebouwen naar de gemeente toe. Voor deze gebouwen wordt ook onderzoek gedaan of ze gesloopt of verkocht worden of dat ze een andere bestemming krijgen.

Het is een proces dat continu gemonitord wordt en waar nodig wordt bijgestuurd. We bevinden ons in een dynamische omgeving. Onderstaand een overzicht van de panden voor 2023/2024. Panden die in voorgaande jaren zijn afgestoten zijn hier niet in meegenomen.

Locatie	Plaats	Status	Opmerking
Voormalig basisschool Roodschou	Roodeschou	Verkoop	Pand is verkocht onder voorbehoud. Wordt naar verwachting in Q4 2023 overgedragen

			aan de nieuwe eigenaar.
Voormalig basisschool Regenboog	Leens	Verkoop	Pand komt naar verwachting in Q4 2023 in de verkoop. Afhankelijk van uitkomst Wonen & Leefbaarheid i.c.m. dorpsbelangen.
Gemeentehuis Bedum	Bedum	Verkoop	Staat sinds eind september 2022 in de verkoop bij een makelaar. Overdracht naar verwachting in 2023.
Dorpshuis Leutje Brussel	Oldenzijl	Verkoop	In 2023 besluit genomen om hem voor € 1,- aan dorpshuis te verkopen. Echter is het nog niet bekend wanneer hij overgedragen wordt.
DOJO Katsu, Schouwerzijlsterweg 7	Winsum	Verkoop	Verkoop aan DOJO Katsu besloten, mits DOJO de financiën rond krijgt.
Voormalig vereniging gebouw	Ulrum	Verkocht	Pand is verkocht en overgedragen in Q3 2023.
Hoofdstraat Oost 24	Uithuizen	Uit portefeuille	Pand werd door gemeente gehuurd en verhuurd aan NCG. Sinds 1 juni 2023 is de gemeente er tussenuit en zijn wij geen partij meer tussen eigenaar en NCG.
Voormalig basisschool Jansenius de Vries	Warffum	Sloop	Zit momenteel anti-kraak bewoning in. Gebouw wordt in 2024 gesloopt voor toekomstig zorghof van stichting GoudOud (is nog niet definitief, hangt af van financiering).
Voormalig basisschool De Tiggeldobbe	Winsum	Sloop	Komt naar gemeente toe i.v.m. oplevering De Tirrel. Sloop in 2024 voor toekomstig Knarrenhof – zorgwoningen.
Voormalig basisschool KWA	Uithuizen	Sloop	Wordt in 2023/2024 ingezet voor tijdelijke huisvesting HHC i.v.m. nieuwbouw. Verwachtte sloop: eind 2024
Voormalig gymzaal J.F. Kennedylaan 22	Uithuizen	Sloop	Wordt in 2023/2024 ingezet voor tijdelijke huisvesting HHC i.v.m. nieuwbouw. Verwachtte sloop eind 2024.
Voormalig horeca De Komeet	Uithuizen	Sloop	Strategische aankoop centrumplannen. Wordt begin 2024 gesloopt.
Voormalig basisschool SWS De Dobbe	Roodeschool	Onderzoek	Gebouw komt naar verwachting Q4 2022 leeg na oplevering nieuwbouw kind centrum. In 2023 wordt onderzocht wat er met het gebouw gedaan kan worden.
Voormalig basisschool De Piramiden	Winsum	Onderzoek	Komt naar gemeente toe i.v.m. oplevering De Tirrel. Wordt in 2023/2024 onderzocht voor sloop/verkoop/andere bestemming.
Voormalig gymzaal Borgweg	Winsum	Onderzoek	Komt leeg i.v.m. oplevering De Tirrel. Wordt in 2023/2024 onderzocht voor sloop/verkoop/andere bestemming.
Voormalig sporthal De Ripperdahal	Winsum	Onderzoek	Komt leeg i.v.m. oplevering De Tirrel. Wordt in 2023/2024 onderzocht voor sloop/verkoop/andere bestemming.
Mernaweg 27a	Wehe-den Hoorn	Onderzoek	I.v.m. verhuizing IBOR naar Winsum, komt locatie leeg. Onderzoeken of we locatie gaan slopen of verkopen.

Voormalig basisschool De Rank	Warffum	Onderwijs	Locatie wordt per juli 2023 overgedragen aan stichting Lauwers & Eems voor ISK school Het Hogeland College.
Voormalig basisschool De Akkerwinde	Ulrum	Huisvesting	Verkoop is eerst on-hold gezet. Locatie is omgebouwd tot huisvesting voor Oekraïners.

Veiling verkoop materieel, machines en handgereedschap

In 2023 heeft er een onlineveiling plaatsgevonden van diverse gebruikt(e) materialen / machines / materieel die niet meer gebruikt worden door de gemeente bij de uitvoering van werkzaamheden en nog wel een waarde vertegenwoordigen.

Mutatie: € 135.000 incidenteel voordeel

Plan van aanpak project huisvesting

We zijn gestart met de uitwerking van de definitiefase van het project Huisvesting. Als eerste stap wordt hiervoor nu een plan van aanpak opgesteld. Dit plan van aanpak zal in december 2023 aan uw raad ter vaststelling worden aangeboden.

Voor het opstellen van dit plan is ca. € 100.000 benodigd. Samen met dit plan zullen wij u in december een kredietaanvraag voorleggen.

Mutatie: € 100.000 incidenteel nadeel

Verkoopkosten gemeentehuis Bedum

De verkoop van het voormalig gemeentehuis in Bedum, met de wens om bij verkoop maatschappelijke meerwaarde voor het dorp te creëren, vraagt om zorgvuldigheid. Dit brengt kosten met zich mee, het verkoopproces loopt nog en wij verwachten ongeveer € 80.000,- aanvullend budget nodig te hebben.

Mutatie: € 80.000 incidenteel nadeel

Arbo

Het budget voor Arbo is onvoldoende. Dit komt omdat we meer investeren in preventie en we bezig zijn met het inhalen van achterstanden op het terrein van onder andere de RI&E. Daarnaast is het uurtarief van de arbodienstverlener de afgelopen jaren gestegen.

Mutatie: € 150.000 incidenteel nadeel

Inhuur personeel Assistentenpool

Vanuit de assistentenpool wordt ondersteuning geleverd voor werkzaamheden met betrekking tot De Tirrel en voor het project Huisvesting.

Mutatie: € 41.500 incidenteel nadeel

Overige mutaties < € 40.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 159.100 incidenteel nadeel

Begroting 2023

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	36.535	601	37.136
Baten	1.339	206	1.545
Saldo	35.196	396	35.592

9. Algemene Dekkingsmiddelen

Rapportage

Voortgang begroting 2023

Treasury

Op de post rente en dividend ramen we per saldo € 792.000 extra inkomsten. Dit komt voornamelijk door de gestegen rente en de omvang van onze middelen in de schatkist. Momenteel bedraagt ons saldo in de schatkist van het Rijk bijna € 50 miljoen.

Mutatie: € 792.000 incidenteel voordeel

OZB niet-woningen

De OZB niet-woningen laat per saldo een voordeel zien van ruim 1 miljoen euro. Dit wordt met name verklaard door de waardeontwikkelingen van de energiecentrales in de Eemshaven.

Mutatie: € 1.000.000 incidenteel voordeel.

Algemene uitkering

De structurele effecten van de septembercirculaire zijn verwerkt in de begroting 2024. De algemene uitkering laat voor 2023 een voordeel zien van € 189.000. Het voordeel is ontstaan door een voordeel op het BCF-plafond 2023, de hoeveelheidsverschillen en een verhoging van de participatie uitkering. In verband met een afrekening over voorgaande jaren is er een incidenteel voordeel van € 113.000.

Mutatie: € 189.000 structureel voordeel, € 113.000 incidenteel voordeel (is reeds structureel verwerkt in de Begroting 2024)

Algemene uitkering Energietoeslag

Over het jaar 2022 ontvangen we een nabetaling energietoeslag van € 500.562. Voor het jaar 2023 ontvangen we naar verwachting in de decembercirculaire de aanvullende tegemoetkoming voor de energietoeslag 2023, zijnde het bedrag van € 2.670.522. Zie ook de toelichting bij programma 5.

Mutatie: € 3.171.084 incidenteel voordeel op dit programma (budgetneutraal, lasten en baten)

Mutaties taakstellingen en stelposten

Voor een nadere toelichting verwijzen we u naar het hoofdstuk Taakstellingen.

Mutatie: € 3.908.689 incidenteel voordeel (valt deels weg tegen geraamde kosten bij de overige programma's)

Overige mutaties < € 40.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 3.000 incidenteel nadeel

Begroting 2023

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	4.872	-3.625	1.247
Baten	141.120	5.835	146.955
Saldo	-136.248	-9.460	-145.708

10. Reservemutaties

Onttrekkingen:

Reserve 'Wegen'

Bij de najaarsnota 2022 is er een inschatting gemaakt voor de degeneratievergoeding voor de aanleg van glasvezel die de gemeente ontvangt van Deltafiber. Deze vergoeding is destijds gestort in de onderhoudsreserve 'Wegen'. Het herstel van straatwerk wordt meegenomen in het reguliere onderhoud. De aanleg van glasvezel is inmiddels in bijna elk dorp afgerond. Op basis daarvan is de inschatting die vorig jaar gemaakt is voor de degeneratiekosten bijgesteld. De bijstelling wordt gedekt door een onttrekking uit de onderhoudsreserve 'Wegen'.

Mutatie: € 200.000 incidenteel budgetneutraal (voordeel op dit programma)

Reserve 'Bevingsschade'

In 2023 is er onderhoud uitgevoerd aan de bibliotheek Winsum vanwege aardbevingsschade. De kosten worden gedekt door een onttrekking uit de reserve 'Bevingsschade'.

Mutatie: € 50.000 incidenteel budgetneutraal (voordeel op dit programma)

Reserve 'Begraafplaats'

Op de begraafplaats in Kantens zijn graven geruimd om daarmee nieuwe begraafruimte te creëren. De druk was zo hoog dat het niet mogelijk was om dit langer uit te stellen. Voor de werkzaamheden is een gespecialiseerd bedrijf in de arm genomen. De kosten worden gedekt door een onttrekking aan de bestemmingsreserve 'Begraafplaatsen'.

Mutatie: € 45.000 incidenteel budgetneutraal (voordeel op dit programma)

Reserve 'Waddenkustopgave'

De voorbereidingskosten van het Wereld Erfgoed Centrum (WEC) dekken we uit de reserve 'Waddenkustopgave'. Conform de BBV voorschriften mag dit niet plaatsvinden via de kapitaaldienst, daarom deze administratieve correctie.

Mutatie: € 500.000 incidenteel budgetneutraal (voordeel op dit programma)

Reserve 'Knelpunten leefbaarheid dorpen'

Naar aanleiding van de motie 'Knelpunten leefbaarheid dorpen' van december 2022 is een inventarisatie gemaakt van de knelpunten. Daarbij is een inschatting gemaakt van de verwachte uitgaven in 2023, met als dekking een onttrekking aan de bestemmingsreserve 'Knelpunten leefbaarheid dorpen'. Voorgesteld wordt de definitieve onttrekking bij de jaarrekening te doen op basis van de werkelijke kosten.

Mutatie: € 70.000 incidenteel budgetneutraal (voordeel op dit programma)

Toevoegingen:

Reserve 'Scholenprogramma'

Vanaf 2023 vervalt de structurele storting in de reserve 'Scholenprogramma'. In het kader van het realiseren van aardbevings- en toekomstbestendige schoolgebouwen, zijn de scholen in de voormalige gemeente Bedum afgerond. In de voormalige gemeente Eemsmond zijn de werkzaamheden in een vergevorderd stadium. De storting van de jaarlijks te ontvangen middelen in de reserve 'Scholenprogramma' is daarmee niet meer nodig.

Mutatie: € 288.144 structureel voordeel

Reserve 'Opvang Vluchtelingen'

Van het COA wordt een bijdrage van € 145.200 ontvangen voor de opvang van vluchtelingen in 2021 en 2022 op de locaties Winsum en Uithuizen. Voorgesteld wordt dit bedrag te storten in de reserve 'Opvang Vluchtelingen'.

Mutatie: € 145.200 incidenteel budgetneutraal (nadeel op dit programma)

Er is een aanvraag gedaan bij het rijk voor de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne. Via deze regeling kunnen gemeenten een vergoeding aanvragen voor de kosten van de opvang, huisvesting en de verstrekkingen van o.a. leefgeld aan ontheemde Oekraïners. De aanvraag op basis van de aantallen en normvergoedingen bedraagt € 4,6 miljoen. De werkelijke kosten worden ingeschat op 2,1 miljoen. De normvergoeding is naar beneden bijgesteld, maar onze personele inzet, het uit te keren leefgeld en de huisvestingskosten zijn lager waardoor de totale uitgaven lager zijn dan de normvergoeding die we ontvangen. Het restant van € 2,5 miljoen wordt vooralsnog gestort in de reserve 'Opvang Vluchtelingen'. Bij de jaarrekening 2023 kunnen we het definitieve saldo bepalen en de dotatie aan de reserve daarop aanpassen.

Mutatie: € 2.500.000 (budgetneutraal, inkomsten en uitgaven c.q. storting in de reserve)

Begroting 2023

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	6.040	2.357	8.397
Baten	13.496	934	14.430
Saldo	-7.456	1.423	-6.033

Mutaties op investeringen

Warringalocatie Winsum

De afgelopen periode is gebleken dat het beschikbare budget niet voldoende is voor het project "Warringalocatie". Oorzaken zijn hoofdzakelijk hogere kosten door archeologie, teerhoudend asfalt en asbestcement drinkwater- en rioolbuizen.

Mutatie: Krediet wordt verhoogd met € 60.000

Agrologistieke weg Warffum

Het project 'Agrologistieke weg in Warffum' ondervindt veel vertraging door een beroepsprocedure bij de Raad van State tegen het bestemmingsplan en door een moeizaam verlopende grondaankoop. Deze vertraging leidt op verschillende manieren tot hogere kosten. De belangrijkste kostenstijging betreft de prijsstijging voor de aanleg van de weg. Daarnaast zijn ook de grondprijzen gestegen, waardoor meer betaald moet worden voor de benodigde grond. Tot slot zijn ook de projectmanagementkosten hoger, doordat het project veel langer duurt en door de verschillende juridische procedures. Het beschikbare krediet is € 735.900. De totale projectkosten worden nu geraamd op € 1,1 mln. Daarom wordt voorgesteld om het krediet met € 364.100 te verhogen.

Mutatie: Krediet wordt verhoogd met € 364.100

Noordwolderweg - Schoolstraat

Dit werk is recent aangevangen. Door het niet nakomen van afspraken door Enexis is het werk een week stil komen te liggen. Wij proberen met Enexis afspraken te maken over de verantwoordelijkheid voor deze kosten. De gesprekken hierover zijn op het moment van schrijven nog niet afgerond. Daarnaast is ook meer archeologische begeleiding nodig dan voorzien.

Mutatie: P.M.

Boterdiep Bedum

Dit werk is recent aangevangen. De eerste tekenen zijn dat de situatie in de ondergrond anders is dan op basis van het onderzoek in de voorbereiding is aangenomen. Wij verwachten dat de verwachte meerkosten niet binnen het bestaande budget zijn op te vangen. Het is waarschijnlijk dat wij u in 2024 om aanvullen budget zullen vragen.

Mutatie: P.M.

Geluidshinder

Het beleid van de Rijksoverheid is er op gericht om het ontstaan van geluidshinder zoveel mogelijk te voorkomen, maar ook om geluidhindersituaties die al langer bestaan aan te pakken. Dit laatste staat bekend als de sanering verkeerslawaaai.

Vanaf 1980, toen de Wet geluidshinder van kracht werd, moest bij de bouw van nieuwe woningen en de aanleg van nieuwe wegen worden voldaan aan bepaalde geluidsnormen. Het doel daarvan is dat nieuwe ontwikkelingen niet leiden tot een toename van de geluidshinder aan woningen. Voor situaties die op dat moment al een te hoge geluidbelasting ondervonden is in de Wet geluidshinder een saneringsplicht opgenomen. De sanering kan bestaan uit maatregelen aan de bron (bijvoorbeeld verkeersmaatregelen of een stiller wegdek), in de overdracht (schermen of wallen) of aan de woning (gevelisolatie). In de eerste fase is de N361 in de dorpen Adorp en Sauwerd in aanmerking gekomen voor de geluidssanering. Nu is het dorp Winsum aan de beurt.

Als laatste dorp in onze gemeente is Roodeschool aan de beurt, waarvoor ook een subsidie is ontvangen.

Mutatie: budgetneutraal, baten en lasten € 800.730 (Winsum) en baten en lasten € 117.750 (Roodeschool)

Vorbereiding grondexploitatie Folkerda Bedum

In de voorjaarsnota heeft u voor de vorbereiding van de grondexploitatie Folkerda in Bedum € 100.000 beschikbaar gesteld. Met dit geld is gestart met het opstellen van een stedenbouwkundigplan, een omgevingsplan en een grondexploitatie voor een gemengde woonwijk met circa 200 woningen met ruimte voor ongeveer 30 procent sociale huurwoningen.

Er is een aanvullend vorbereidingskrediet nodig ter grootte van € 95.000. Dit zal worden ingezet voor de extra inspanningen die samenhangen met de invoering van de omgevingswet. Een omgevingsplan is complex en meer omvattend en dat vraagt extra inzet. Verder betrekken wij de inwoners bij de ontwikkeling van de nieuwe wijk en de samenloop met, de door het dorp op te stellen, dorpsvisie. Dit vraagt inzet op het gebied communicatie en participatie. Ten slotte is aanvullend bodemonderzoek en ecologisch onderzoek nodig.

Wij werken aan Folkerda vanuit de wens van uw raad om vaart te maken met de woningbouwontwikkeling in Bedum voor de lokale gemeenschap, de Regionale Woondeal Groningen-Assen en de druk op de woningmarkt in de regio Groningen. Het doel is om de uitbreidingslocatie Folkerda te ontwikkelen met woningbouw en in te richten als een gemengde en toekomstbestendige woonwijk van Bedum. Een wijk waar het voor de bewoners prettig en veilig wonen en leven is. Met het op te stellen flexibel stedenbouwkundigplan zal de wijk kunnen inspelen op de steeds veranderende vraag op de huidige dynamische woningmarkt.

Mutatie: Krediet wordt verhoogd met € 95.000, wordt t.z.t. opgenomen in de grondexploitatie

Administratieve correctie plankosten WEC

De vorbereidingskosten van het Wereld Erfgoed Centrum (WEC) dekken we uit de reserve 'Waddenkunstopgave'. Conform de BBV voorschriften mag een onttrekking aan de reserve niet worden geboekt op een investeringskrediet. Daarom stellen we voor om deze lasten en de onttrekking te verplaatsen van het investeringskrediet naar de gemeentelijke exploitatie. Dit heeft derhalve geen effect op ons begrotingsaldo.

Mutatie: € 500.000 incidenteel budgetneutraal (nadeel op dit programma)

Actualisatie inpassingskosten Herinrichting diverse dorpen en Kunstgrasveld Kantens

Zie toelichting Paragraaf Aardbevingen.

Mutatie: € 22.159.044 budgetneutraal (zowel baten als lasten)

Herschikking Scholenprogramma

Zie toelichting paragraaf Grote Projecten- Scholenprogramma

Mutatie: Kredieten in totaal verlaagd met € 486.384

Investerings Ontwikkelplein

In de begroting 2023 is rekening gehouden met de vervanging van een bakwagen. In het investeringsplan voor 2024 staat de vervanging van het kleine bakwagen gepland. Door beter te plannen en ritten te combineren en door strakkere afspraken te maken met onze klanten is het

afgelopen jaar gebleken dat over het algemeen één vrachtwagen voldoende is. Voorgesteld wordt beide investeringen samen te voegen en vanuit dat krediet een zogenaamde BE-Combi auto aan te schaffen. Dit heeft als voordeel dat deze bestuurd kan worden met een B rijbewijs en daarnaast nog genoeg laadvermogen overhoudt. Deze BE-combi willen wij graag in 2024 aanschaffen.

Mutatie: Voor deze nota geen mutatie. In 2024 budgetneutrale samenvoeging

Paragraaf Grote Projecten

Kortsluiting Ranum

Inleiding

De leefbaarheid en verkeersveiligheid in het centrum van Winsum stonden jarenlang zwaar onder druk door doorgaand (vracht)verkeer over de Onderdendamsterweg. In de Structuurvisie Winsum 2025 was daarom de wens opgenomen om een kortsluitverbinding te realiseren tussen de Onderdendamsterweg en de N361 met een tunnel onder het spoor door. In 2021 is de aanleg van deze kortsluitverbinding gestart en in 2023 is de uitvoering afgerond.

Wat hebben we gedaan t/m najaar 2023?

In maart 2023 heeft ProRail de spoortunnel onder de spoorlijn Groningen-Eemshaven afgerond. In april en mei zijn de laatste werkzaamheden uitgevoerd, zoals asfalteren van de weg en aanplanten van bomen. Eind mei is de weg opengesteld voor verkeer.

Financiële stand van zaken

Op dit moment is ruim € 7,0 miljoen uitgegeven binnen dit project. Er zijn nog enkele financiële onzekerheden, zoals de eindafrekening van de weg en de spoortunnel i.v.m. prijsindexatie en enkele planschadeclaims. De verwachting is dat het project eind 2023 binnen het budget afgerond kan worden.

Uitgaven						Inkomsten		
Kortsluiting bedragen x € 1.000	Raming uitgave n	Werkelijk e uitgaven	Verplichtinge n	Prognose e	Restan t raming	Raming Inkomste n	Werkelijk e Inkomste n	Prognose Inkomste n
Algemene kosten	710	688	0	19	3	0	0	0
Onderdoorgang	5.200	5.017	0	0	183	0	0	0
Weg	1.050	906	75	65	4	0	0	0
Verkeersplein	420	382	0	35	3	0	0	0
Financiële buffer	920	30	791	80	19	0	0	0
Bijdrage provincie	0	0	0	0	0	5.700	4.500	1.200
Totaal	8.300	7.023	866	199	212	5.700	4.500	1.200

SV Bedum

Inleiding

De huidige accommodatie van SV Bedum is verouderd en te klein voor de groeiende vereniging. Daarom wordt al jaren gesproken over renovatie of nieuwbouw van de accommodatie. Eind 2022 is een krediet beschikbaar gesteld voor nieuwbouw. Sindsdien wordt samen met SV Bedum gewerkt aan een ontwerp voor een nieuwe, duurzame en toekomstbestendige accommodatie.

Wat hebben we gedaan t/m najaar 2023?

In de eerste helft van 2023 hebben we samen met SV Bedum een ontwerp gemaakt voor de nieuwe accommodatie, is een bestemmingsplan opgesteld en is gestart met een ontwerp voor de openbare

ruimte. Inmiddels is de bestemmingsplanprocedure afgerond en is het ontwerp voor het gebouw gereed. Na afronding van de vergunningprocedures en notariële zaken kan eind 2023 gestart worden met de bouw.

Wat gaan we doen in 2024?

Het jaar 2024 zal met name in het teken staan van de bouw van de nieuwe accommodatie. Eind 2024 kunnen naar verwachting de oude gebouwen gesloopt worden en kan een start worden gemaakt met de inrichting van de openbare ruimte. De werkzaamheden aan de openbare ruimte zullen grotendeels in 2025 plaatsvinden.

Financiële stand van zaken

De voorbereidende werkzaamheden en de aanleg van het kunstgrasveld zijn binnen de daarvoor beschikbare budgetten afgerond. Ten aanzien van de financiën voor de accommodatie en de openbare ruimte zijn er op dit moment geen bijzonderheden te melden.

SV Bedum bedragen x € 1.000	Uitgaven					Inkomsten		
	Raming	Werkelijke	Verplichtinge n	Prognos e	Restan t raming	Raming	Werkelijke	Prognose
	uitgave n	uitgaven				Inkomste n	Inkomste n	inkomste n
Vorbereiding	90	89	0	0	1	0	0	0
Kunstgrasveld	800	785	0	0	15	0	0	0
SPUK kunstgrasveld	0	0	0	0	0	138	87	51
Accommodatie SPUK	4.775	237	0	4.538	0	0	0	0
accommodatie	0	0	0	0	0	450	0	450
Bijdrage SV Bedum	0	0	0	0	0	400	0	400
Openbare ruimte	375	7	0	368	0	0	0	0
Totaal	6.040	1.118	0	4.906	16	988	87	901

De Tirrel

Investering

De onderdelen bouw en aanleg park van het project “De Tirrel” zijn volgens plan grotendeels voor het einde van 2023 afgerond. Mogelijk dat de afwerking van het park nog doorloopt naar 2024. Op dit moment worden er gesprekken gevoerd met de aannemer over een aantal discussiepunten. Hierover zullen wij u middels een separaat memo op korte termijn informeren.

Exploitatie

Vanaf 2023 hebben we voor het beheer en de exploitatie van het gebouw ‘De Tirrel’ jaarlijks bedragen opgenomen in de begroting. Dit conform eerdere besluitvorming door uw raad. De exploitatie van ‘De Tirrel’ staat los van de afronding van het project voor de bouw van het gebouw en de aanleg van het park.

Tweede Ontsluiting Lauwersoog

De tweede ontsluitingsweg in Lauwersoog wordt vanaf 5 april 2023 aangelegd als onderdeel van de versterking van de dijk bij Lauwersoog. Een ontsluiting die goed is bij een steeds drukker wordende

haven. De weg wordt opgeleverd als de werkzaamheden aan de dijk klaar zijn. Steeds meer toeristen vinden de weg naar Lauwersoog. Samen met de werkzaamheden aan het WEC zal er daarmee extra drukte zijn in de haven de komende jaren. Met de ontsluitingsweg zijn we beter in staat het beroepsvervoer en het personenvervoer ruimte te bieden, waardoor de veiligheid in de haven verbetert.

De aanneemsom is gebaseerd op het prijspeil van augustus 2022. Omdat het werk een lange doorlooptijd heeft, is afgesproken de aanneemsom te indexeren volgens de CBS-richtlijnen vanaf het moment van de opdracht. Vanaf de start van het werk ontvangen we gedurende de gehele looptijd van het werk 4-wekelijks termijnfacturen. In week 28 van 2026 ontvangen we de laatste termijn (T43). Daarna zal de weg worden opgeleverd, aan de gemeente worden overgedragen en in gebruik worden genomen. Voor de aanleg van de 2^e ontsluitingsweg wordt een recht van opstal gevestigd.

In opdracht van het Waterschap heeft de aannemerscombinatie de fasering van de aanleg van de 2^e ontsluitingsweg moeten aanpassen. De eerder voorgestelde fasering gaf problemen voor wat betreft de waterveiligheid. Concreet betekent dit dat de aanleg van de 2^e ontsluitingsweg nog in 2023, met uitzondering van de laatste laag asfalt en de afwerking, zal worden afgerond. Tot de oplevering in 2026 zal de 2^e ontsluitingsweg worden gebruikt als bouwweg voor de dijkversterking.

Uitgaven					Inkomsten		
Tweede ontsluiting bedragen x € 1.000	Raming uitgaven	Werkelijke uitgaven	Prognose	Restant raming	Raming Inkomsten	Werkelijke Inkomsten	Prognose inkomsten
Vorbereidingskosten	55	55	0	0	0	0	0
Uitvoeringskosten	1.811	455	1.352	4	0	0	0
Totaal	1.866	510	1.352	4	0	0	0

Scholenprogramma

Stand van zaken

Het Scholenprogramma voor de realisatie van aardbevings- en toekomstbestendige schoolgebouwen gaat richting afronding. Voor de eind 2022 opgeleverde scholen worden de komende tijd de onderhoudstermijnen en de laatste nog open staande punten afgedaan. Nog lopende projecten zijn het HHC in Uithuizen, HHC Warffum en de gymzaal Zandeweer. De tijdelijke school in Uithuizermeeden is nog in gebruik voor het geven van onderwijs aan vluchtelingen. De middelen voor het opruimen van dat gebouw blijven als verplichting staan.

We kunnen nu derhalve een tussentijdse stand van zaken opmaken van de beschikbare middelen. De kredieten worden nu herschikt.

Financiële stand van zaken

Hieronder een korte weergave van de huidige financiële stand van de kredieten. Op basis van de huidige inzichten resteert een positief saldo van circa € 480.000. Dit is het saldo van alle plussen en minnen van alle gebouwen. Budgettair is het Scholenprogramma als één budget gezien, waarbij tussen de afzonderlijke projecten geschoven kan worden. Dit is zo ingericht vanwege de grote onzekerheden bij de start van het Scholenprogramma over de omvang van ieder afzonderlijk project en van de bekende en te verwachten bijdragen van derden. Het positief saldo is ontstaan doordat er een kleiner beroep op de post onvoorzien is gedaan dan het beschikbare bedrag. Tevens is voor een aantal projecten extra subsidie van andere partijen verkregen.

Scholenprogramma bedragen x € 1.000		Uitgaven				Inkomsten		
		Raming uitgaven	Werkelijke uitgaven	Prognose	restant raming	Raming ontvangsten	Werkelijke ontvangsten	Prognose
v.m. gem. Bedum	Nieuwbouw Horizon	535	520	15	0	174	159	15
	Nieuwbouw Togtemaarschool	4.319	4.306	13	0	2.997	3.054	-57
	Verbouw Regenboog	6.400	6.227	173	0	5.001	4.934	67
	Nieuwbouw 't Groenland	2.750	2.855	-105	0	2.487	2.503	-16
	Verbouw Walfridus	487	477	9	0	159	150	9
	Herinr. oude locatie Togtemaarschool	800	952	-152	0	800	897	-97
v.m. gemeente Eemsmond	Nieuwbouw Het Prisma (vh dr. Dam)	3.930	2.842	1.088	0	2.913	2.531	382
	Nieuwbouw KC Roodeschool (vh De Dobbe)	3.400	2.917	483	0	2.358	1.714	644
	Nieuwbouw KC Usquert	3.575	3.077	498	0	2.097	1.524	573
	Nieuwbouw KC Warffum (vh Jansenius de Vries)	5.354	4.443	912	0	3.628	2.331	1.297
	Nieuwbouw Klinkenborg	2.850	2.469	381	0	2.010	1.950	60
	Versterking Nijenstein incl. gymzaal	2.515	276	2.239	0	1.504	645	860
	Versterking HHC Uithuizen	9.715	3.747	5.968	0	7.476	5.918	1.558
	Versterking HHC Warffum	3.540	552	2.988	0	3.315	3.107	209
	Versterking Noordkaap/De Sterren	850	513	337	0	544	379	165
	Tijdelijke school Uithuizermeeden	682	389	293	0	682	693	-11
	Tijdelijke school Uithuizermeeden - infra	150	77	73	0			-
TOTAAL		51.852	36.639	15.213	-0	38.147	32.489	5.658

NB. Stand raming betreft de stand voor herziening

WEC

Stand van zaken

De Waddenzee is Unesco werelderfgoed en hiervoor wordt op de haven van Lauwersoog het Werelderfgoedcentrum Waddenzee (WEC) gebouwd. De realisatie van het WEC is de verantwoordelijkheid van de stichting WEC. De bouw is gestart op 20 april 2023 en zal zijn afgerond in 2025.

Buitenruimte

Wij zijn als gemeente verantwoordelijk voor de inrichting van de buitenruimte (vanaf de demarcatielijn tot aan de visafslag). U heeft hiervoor een investeringskrediet beschikbaar gesteld van € 1,8 miljoen voor de herinrichting van de openbare ruimte en de voorbereidingskosten. Van dit bedrag is circa 6 ton besteed. Het budget bepaald op het prijspeil van 2020 en de uitvoering zal naar verwachting plaatsvinden in 2024. Het ontwerp van de buitenruimte is in voorbereiding en de ramingen zijn geactualiseerd. Bij de aanbesteding zal uiteindelijk inzichtelijk worden wat de effecten zijn van de kostenstijgingen als gevolg van de toegenomen inflatie op kosten en uitvoeringsniveau. Door bij de inrichting van het terrein gebruik te maken van bestaande materialen, kunnen naar verwachting de kostenstijgingen geheel of grotendeels worden opgevangen.

Parkeervoorziening

De realisatie van het Werelderfgoedcentrum-Waddenzee brengt een extra parkeerbehoefte op Lauwersoog met zich mee, waarvoor extra parkeerplaatsen benodigd zijn. Hier heeft u op 14 april 2021 over besloten. De parkeerplaatsen kunnen worden gerealiseerd op terreinen van de Provincie Groningen en Rijkswaterstaat, waarvoor ons college een erfpachtovereenkomst met deze organisaties beoogt te sluiten. De kosten van huur en de aanleg van de parkeerplaatsen, inclusief beheer en onderhoud en aangevuld met de bij onze gemeente in rekening gebrachte erfpachtkosten, worden verrekend in de af te sluiten huurovereenkomst met de Stichting WEC, waardoor er voor onze gemeente per saldo geen lasten zijn.

Voor de kosten van aanleg van de parkeerterreinen van het WEC heeft u op 15 april 2021 een krediet beschikbaar gesteld van € 1,5 miljoen. Sinds de totstandkoming van de raming is er echter sprake van een fors toegenomen inflatie. Bij de uitwerking van de ontwerp zullen de ramingen ook worden geactualiseerd.

Nieuwe Waterwerken Zoutkamp

Het project (nieuwe) waterwerken Zoutkamp is een project dat wordt gefinancierd vanuit de middelen van het Nationaal Programma Groningen en het Waddenfonds. De voorbereidingsfase van het project is afgerond. In maart 2023 is de eerste schep de grond in gegaan op de dijk in Zoutkamp. Gestart is met de werkzaamheden aan het gemaal en de sluis. Om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren is er een gat in de dijk gegraven. Ook is er een tijdelijke toegangsweg aangelegd en is het keten park voor de aannemer ingericht. Het afgraven van de dijk leverde verder de mogelijkheid om archeologisch onderzoek te doen aan de dijk. De opbouw van de dijk is bijzonder en bestaat uit een dijkopbouw vanaf de middeleeuwen. Als de werkzaamheden in 2025 zijn afgerond zal de dijk weer in ere hersteld zijn. Op dit moment verloopt de uitvoering volgens planning.

De Provincie Groningen werkt nog aan de voorbereidingen voor de fietsbrug over het Reitdiep en het vrij liggende fietspad langs de N388. Uitgangspunt is dat de werkzaamheden aan de koppelkansen van de Provincie Groningen en gemeente Het Hogeland gelijktijdig klaar zijn met de werkzaamheden aan het gemaal en de sluis in 2025. De aanbesteding van de fietsbrug is voorzien in oktober/november 2023, zodat in december het werk kan worden gegund. In het voorjaar van 2024 kan dan gestart worden met de uitvoering. De gemeentelijke koppelkansen zijn nog in voorbereiding en zullen in 2024 en 2025 worden uitgevoerd.

Voor het fietspad Zoutkamp-Electra is het afgelopen jaar een uitgebreide natuurtoets uitgevoerd. In overleg met ecologen van provincie en gemeente zal worden beoordeeld of aanleg van het fietspad verantwoord is. Grondzaken werkt aan de ruiling van gronden van waterschap, provincie en gemeente en het vestigen van recht van opstal voor de hoofdscope en de koppelkansen. Van het Waddenfonds hebben wij een eerste bijdrage ontvangen. In 2024 en 2025 zullen de meeste kosten voor de uitvoering van de koppelkansen worden gemaakt.

Onderdeel van dit project is ook de verdere ontwikkeling van recreatie en toerisme in Zoutkamp. De prijsstijgingen als gevolg van economische ontwikkelingen hebben ook op dit project invloed. Zowel de provincie als het waterschap hebben extra middelen geraamd. Daarnaast is er een extra beroep gedaan op zowel het Waddenfonds als het NPG (thematisch). Beiden zijn ook toegekend.

	Uitgave				Inkomsten		
	Ramin	Werkelij	Progn	Rest	Raming	Werkelij	Progn
	g	ke	se	nt	ke	ke	se
Nieuwe Waterwerken Zoutkamp	uitgav	uitgave	se	ramin	Inkomst	Inkomst	inkomst
bedragen x € 1.000	en	n		g	en	en	en
MMK 3 Fietsbrug Zoutkamp-Vierhuizen	57	5	52	0	57	11	46
MMK 4 Aanleg aanmeervoorziening Husingokanaal	197	24	173	0	197	174	23
MMK 5 Renovatie aanmeervoorziening Reitdiep Haven	511	58	453	0	511	438	73
MMK 6 Herstel muraltbekleding	25	3	22	0	25	23	2
MMK 7 Fietspad Zoutkamp-Electra	513	127	386	0	513	392	121
MMK 8 Toeristische ontsluiting Jachthaven	65	27	38	0	65	298	-233

MMK 9 Fietsverbinding Husingosluis-Reitdiep	83	0	83	0	83	0	83
MMK 10 Opbouw Rijksmonumentalesluis	372	0	372	0	372	0	372
Proceskosten NWW Zoutkamp	124	47	77	0	124	124	0
	1.947	291	1.656	0	1.947	1.460	487

Uitgaven					Inkomsten		
Promotie NWW Zoutkamp bedragen x € 1.000	Raming uitgaven	Werkelijke uitgaven	Prognose	Restant raming	Raming Inkomsten	Werkelijke Inkomsten	Prognose inkomsten
Uitvoeringskosten	158	25	133	0	0	0	0
Inhuur	61	35	31	-5	0	0	0
Subsidie Waddenfonds & NPG	0	0	0	0	219	12	207
Totaal	219	60	164	-5	219	12	207

Paragraaf Aardbevingen

1. Veiligheid voor alle inwoners

In de raad van december 2023 wordt een nieuw lokaal plan van aanpak versterking Het Hogeland ter vaststelling aangeboden. In dit plan is de prioritering opgenomen van de panden die mogelijk moeten worden versterkt. Deze panden liggen verspreid door ons gebied. Onze opgave betreft de mogelijke versterking van 2640 adressen. Bij het geactualiseerde lokaal plan van aanpak hanteren we het advies van het Staatstoezicht op de Mijnen om veiligheid voorop te stellen. In het plan van aanpak versterking hebben we een aantal opdrachten opgenomen die de NCG moet uitvoeren. We sturen op het behalen van deze resultaten voordat we in 2024 een nieuw lokaal plan van aanpak zullen vaststellen. In het geactualiseerde lokaal plan van aanpak is ook een stand van zaken opgenomen van de voortgang en nieuwe ontwikkelingen.

De (voorbereidingen voor de) uitvoering van de gebiedsgerichte versterkingsopgave wordt zichtbaar. In Kantens, Zandweer en Uithuizen zijn de eerste sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden gestart. Ook zijn de nutsbedrijven bezig met de vervanging en aanleg van hun nutsleidingen. Wij zijn bezig met vervanging en aanleg van riolering en andere werkzaamheden om de gebieden bouwrijp te maken. Alle complexen met tijdelijke woningen zijn gereed en/of de planning is dat ze in 2024 worden opgeleverd. De totaalplanning van alle projecten is hierop afgestemd. Bij de uitwerking van de stedenbouwkundige en herinrichtingsplannen worden vanzelfsprekend de inwoners betrokken; tot oktober zijn er 28 bijeenkomsten geweest. Op basis van de met woningstichting Goud Wonen afgesloten Samenwerkingsovereenkomst, zijn dit jaar de Projectovereenkomsten voor Kantens, Uithuizen Wilgenbos/-hof en Uithuizen Noord getekend.

Het behoud en bij voorkeur zelfs verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van een gebied is naast veiligheid, een van de uitgangspunten van de versterkingsaanpak. Om hier invulling aan te geven zijn we in het najaar gestart met het atelier dorpsbouwmeester. Hiermee verwachten we initiatiefnemers te 'verleiden' tot investeren in het maken van een goed ontwerp, zodat er een kwalitatief hoogwaardig plan ontstaat en waarmee een vergunningsverleningstraject eenvoudiger kan worden doorlopen. Welstand krijgt een passende plek in dit proces. We zetten bij het atelier dorpsbouwmeester in op: Benaderbaarheid, informele sfeer, vertrouwen, multidisciplinaire inhoud, denken in creatieve mogelijkheden, begeleiding van begin-tot-einde, transparantie, inspirerende kwalitatieve algemene criteria, beeldregels waar mogelijk en eigen verantwoordelijkheid. Omdat we nog in de opstartfase zitten, kunnen we nog geen resultaten geven. Ook over de mogelijke inzet en aanpak van de onlangs in functie getreden Regiobouwmeester van de NCG valt nu nog niets concreets te melden.

Door het kabinet zijn in 'Nij Begun' 50 maatregelen aangekondigd. Aanvullend is de Commissie 'Verschillen' met adviezen gekomen met betrekking tot niet uitlegbare verschillen. Met de uitwerking hiervan zijn we bezig of zijn we bij aangehaakt als de uitwerking elders belegd is.

Begroting inpassingskosten geactualiseerd

Door de gevolgen van de aardgaswinning moeten veel gebouwen in de gemeente het Hogeland versterkt worden. In totaal zijn er in het Hogeland ongeveer 2.450 opgenomen in de versterkingsopgave. Een groot deel van deze adressen zijn woningen. Een deel van de woningen in de versterkingsopgave wordt vervangen door sloop en nieuwbouw. De voorbereiding is gestart. De versterking van woningen komt op gang en duurt tot en met 2030.

De versterking van woningen heeft gevolgen voor het opnieuw inrichten van de openbare ruimte. Het Rijk is het hiermee eens en stelt hiervoor geld beschikbaar. Dit geld zit in een zogenaamd gebiedsfonds. Dit gebiedsfonds wordt door de gemeente Het Hogeland gebruikt voor een nieuwe

indeling van de openbare ruimte door de versterkingsoperatie. Dit gaat in combinatie met verduurzaming, verlichting, groenvoorziening, vernieuwing van het riool, enzovoort.

De middelen worden op basis van het aantal woningen per project en per jaar verdeeld. Daarmee is er dan per jaar geld beschikbaar voor elk project in uitvoering. Daarnaast wordt een deel van het geld gereserveerd voor onvoorziene kosten en proceskosten.

In december 2021 heeft u hiervoor de eerste kredieten beschikbaar gesteld voor een bedrag van ca. € 2,1 miljoen. Naast de beschikbaar gestelde kredieten is in dit voorstel een beeld geschetst van de financiële uitwerking voor het woningprogramma en het zorgprogramma tot 2030. Dit voor een totale omvang van ca. € 19 miljoen. U heeft tevens besloten om kredietwijzigingen op te nemen in de reguliere P&C-cyclus zoals voor- en najaarsnota's.

In lijn met de financiële uitwerking in december 2021, stellen wij u nu voor om de middelen voor diverse projecten, die in de uitvoeringsfase zijn beland, beschikbaar te stellen. Dit is kostenneutraal voor onze gemeentebegroting. Door het Rijk worden de bijdragen in verschillende jaartranches uitgekeerd. Deze ontvangsten worden ook in de kredieten verwerkt. U vindt de investeringskredieten terug op de investeringslijst in de bijlage.

In de onderstaande tabel ziet u een samenvatting van de voorgestelde kredietwijzigingen.

Inpassingskosten	Kredietoverzicht		
	huidig krediet	krediet moet worden	kredietwijziging
Uithuizen Wilgenbos/-hof	€ 367.364	€ 556.000	€ 188.636
Uithuizen Wilgenbos/-hof - infra	€ 0	€ 1.034.740	€ 1.034.740
Uithuizen Wilgenbos/-hof - riool	€ 0	€ 0	€ 0
Uithuizen Menkemabuurt	€ 27.806	€ 752.000	€ 724.194
Uithuizen Menkemabuurt - infra	€ 0	€ 3.430.600	€ 3.430.600
Uithuizen Menkemabuurt - riool	€ 0	€ 0	€ 0
Uithuizen Kennedylaan/Arp Snitgerhof	€ 0	€ 90.000	€ 90.000
Uithuizen Kennedylaan/Arp Snitgerhof - infra	€ 0	€ 0	€ 0
Uithuizen Kennedylaan/Arp Snitgerhof - riool	€ 0	€ 0	€ 0
Uithuizen Noord	€ 64.028	€ 276.000	€ 211.972
Uithuizen Noord - infra	€ 0	€ 3.224.600	€ 3.224.600
Uithuizen Noord - riool	€ 0	€ 0	€ 0
Uithuizen Riepenbuurt	€ 0	€ 127.000	€ 127.000
Uithuizen Riepenbuurt - infra	€ 0	€ 0	€ 0
Uithuizen Riepenbuurt - riool	€ 0	€ 0	€ 0
Zandeweer	€ 43.905	€ 737.000	€ 693.095
Zandeweer - infra	€ 0	€ 915.000	€ 915.000
Zandeweer - riool	€ 0	€ 0	€ 0
Kantens	€ 587.811	€ 1.678.600	€ 1.090.789
Kantens baten	€ 0	€ 0	€ 0
Kantens - infra	€ 0	€ 1.363.400	€ 1.363.400
Kantens - riool	€ 0	€ 0	€ 0
Kantens - oefenveld	€ 0	€ 670.000	€ 670.000
Overige woonplaatsen	€ 45.047	€ 282.000	€ 236.953
Wonen met zorg	€ 318.750	€ 1.625.350	€ 1.306.600
Proceskosten	€ 174.750	€ 984.000	€ 809.250
Onvoorzien	€ 436.785	€ 871.000	€ 434.215
kavel Bredeweg 16 Kantens	€ 92.000	€ 92.000	€ 0
totaal ramingen	€ 2.158.246	€ 18.709.290	€ 16.551.044

In de bovenstaande tabel ziet u overigens voor diverse kredieten nog geen raming. Voorstellen voor deze kredieten zullen volgen in komende P&C documenten, wanneer ook deze in de uitvoeringsfase komen. Dekking van deze laatste zullen overigens ook deels uit de rioolvoorziening plaatsvinden.

Mutatie: € 16.551.044 incidenteel budgetneutraal, zowel baten als lasten

2. Kop op 't Hogeland: Een toekomstperspectief voor inwoners en bedrijven

De middelen die wij de afgelopen jaren hebben ontvangen van het Nationaal Programma Groningen, stimuleren veel initiatieven die bijdragen aan een toekomstbestendig en leefbare gemeente. De resterende € 18,7 miljoen euro waar de gemeente recht op heeft uit het derde trekkingsrecht, wil het college van burgemeester en wethouders met instemming van de raad, inzetten ter bevordering van duurzaam ondernemerschap en vaar- en waterrecreatie. In onze actualisatie van het Lokaal Programmaplan zijn dat de programmalijnen 1 en 6. In 2024 werken we aan projectontwikkeling vanuit een geactualiseerd programmaplan 'Kop op 't Hogeland'. In het Programmaplan 'Kop op 't Hogeland' 2023-2030 zijn de zes Hogelandster programmalijnen nog steeds terug te vinden. Er is een keuze gemaakt om op deze twee van de zes programmalijnen de resterende gemeentelijke trekkingsrechtmiddelen van Nationaal Programma Groningen in te zetten. Daarnaast zoeken wij gerichte aansluiting bij de Baanbrekers. Dit betekent niet dat wij niet meer inzetten op de overige vier programmalijnen. Het is van belang dat wij als gemeente Het Hogeland aan de juiste tafels komen te zitten én blijven zitten.

De aandachtspunten van de beoordelingscommissie van Nationaal Programma Groningen op ons Lokaal Programmaplan 2023-2030 worden meegenomen in de verdere projectontwikkeling in 2024. Het Lokaal Programmaplan 'Kop op 't Hogeland' 2023-2030 richt zich meer op de verbinding tussen de gemeente Het Hogeland, de Hogelandsters, het Nationaal Programma Groningen, de Baanbrekers en overige regionale ontwikkelingen. De eigenheid van Het Hogeland blijft verankerd in het Lokaal Programmaplan 2023-2030. Onze ambities zijn gelijk gebleven, maar concreter gemaakt en meer op maatschappelijke opgaves in het kader van de brede welvaart gericht.

Om deze ambities uit het Lokaal Programmaplan 2023-2030 waar te maken vormt het participatieproces met stakeholders, burgers en omwonenden een cruciaal onderdeel. Daarvoor nemen we de tijd om dit proces zorgvuldig uit te lijnen.

De financiële middelen die vanuit de parlementaire enquête gaswinning (PEGAS) naar de regio komen, zijn hierin niet opgenomen.

Wat willen we bereiken?

- De lopende NPG projecten vanuit het 2e trekkingsrecht maximaal (financieel) ondersteunen.
- Optimaal samenwerken met andere gemeenten, de provincie, het Rijk en het programmabureau Nationaal Programma Groningen.
- Het Lokaal Programmaplan Kop op 't Hogeland 2023-2030 in uitvoering brengen in samenwerking met mensen binnen en buiten de gemeente.

Wat gaan we hiervoor respectievelijk doen?

- Het vrijgevalen NPG budget uit het 1e en 2e trekkingsrecht re-alloceren.
- Kansen benutten die komen uit programma's en projecten van Toukomst en andere financieringsstromen zoals de Regio Deal.
- Actief deelnemen aan samenwerkingsverbanden van Nationaal Programma Groningen.
- Sessies organiseren waarin mensen binnen als buiten de gemeente mee kunnen praten over de projectontwikkeling van programmalijnen 1 en 6.

3. Als betrouwbare overheid in continue verbinding met onze omgeving

De uitwerking van de maatregelen uit “Nij Begun” en recent de adviezen van de Commissie Verschillen krijgen de komende periode verdere uitwerking. Nadrukkelijk wordt zowel in de maatregelen van “Nij Begun”, als in de adviezen van de Commissie Verschillen een stem gegeven aan de inwoners zelf. De gemeente ondersteunt dit van harte en zal de uitvoerende instanties houden aan de uitvoering van deze opdracht.

Taakstellingen

In de begroting 2023 zijn ook nog een aantal taakstellingen opgenomen. Aangezien het jaar vergevorderd is, is er een goed zicht op het al dan niet realiseren van de taakstellingen in 2023. Onderstaand geven per taakstelling een korte toelichting.

Wij stellen voor om in deze nota de resterende taakstellingen voor 2023, waarvan wij verwachten dat ze dit jaar niet worden gerealiseerd, af te boeken. Dit is reeds in het gepresenteerde saldo van deze nota verwerkt.

Voor uw beeld hieronder nog kort de bestaande taakstellingen in de begroting 2023:

Stand van zaken taakstellingen (bedragen x € 1.000,-)					
Omschrijving	2023	2024	2025	2.026	2027
Efficiencyvoordeel	151	151	151	151	151
Sportaccommodaties	100	100	100	100	100
Jeugd	1.426	1.610	2.979	2.979	2.979
Totaal	1.677	1861	3.230	3230	3.230

Efficiencyvoordeel

Invulling van deze taakstelling wordt gerealiseerd met de verkoop van het gemeentehuis in Bedum. Met de verkoop kunnen kosten als energie en onderhoud afgeraamd worden. Daarmee is de invulling van deze taakstelling wel voorzien, maar nog niet gerealiseerd.

Jeugdzorg

Bij het bovenstaande onderwerp zag u reeds dat we voorstellen om de stelpost in verband met de taakstelling op de Jeugdzorg te laten vervallen voor 2023. Dit effect wordt enigszins gedempt, doordat we een aantal taakmutaties op de Jeugdzorg in eerder circulaire's op de stelposten hadden gereserveerd. Deze laten we ook voor 2023 vrijvallen. Het effect komt daarmee uit op ca. € 902.000. Dit is als volgt opgebouwd:

Effect Jeugdzorg (bedragen x € 1.000,-)	
Omschrijving	
Aframen taakstelling jeugd 2023	-1.425.935
Vrijval gereserveerde taakmutatie 'Jeugdhulp kinderen in AZC'	91.236
Vrijval stelpost Transformatie Jeugdzorg	433.000
Effect per saldo	-901.699

Bijlagen

Mutaties Najaarsnota 2023

	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten		2023	Omschrijving
01	Openbare orde en veiligheid	Lasten	Inc	19.150	NJN23 meerkosten jaarwisseling
02	Wegen	Lasten	Inc	200.000	Onttrekking bijstellen degeneratievergoeding
02	Wegen onderdelen	Lasten	Inc	-40.000	ProRail Calamiteitenpost
02	Gladheidsbestrijding	Lasten	Inc	40.000	Bijstellen budget gladheidsbestrijding
02	Parkeren WEC	Lasten	Inc	-26.000	Parkeren WEC
02	Parkeren WEC	Lasten	Inc	-42.000	Parkeren WEC
02	Parkeren WEC	Lasten	Inc	-10.000	Parkeren WEC
02	Parkeren WEC	Baten	Inc	188.065	Parkeren WEC
03	Overige gronden en terreinen	Lasten	Inc	-230.000	NJN23 naar KPL 683001176
03	Overige gronden en terreinen	Baten	Inc	-114.934	NJN23 i.v.m. verkopen De Laan Zuid te Warffum
03	Overige gronden en terreinen	Baten	Inc	-15.000	NJN23 i.v.m. pacht NCG
03	Breedbandinternet	Lasten	Inc	-5.000	NJN23 beëindiging 2023
03	Markten	Lasten	Inc	7.000	NJN23 Energiekosten markten
03	Forensenbelasting	Baten	Inc	-40.000	Forensenbelasting
04	Onderwijshuisvesting	Lasten	Inc	35.000	OZB
04	Onderwijshuisvesting	Lasten	Inc	225.000	Boekwaarde Ichtusschool Baflo
04	Onderwijsbeleid	Lasten	Inc	40.000	Opstellen Duurzaam Integraal Huisvestingsplan
04	Onderwijsachterstandenbeleid	Baten	Inc	-34.840	Def budget OAB 2023 vastgesteld
04	Onderwijsachterstandenbeleid	Lasten	Inc	34.840	Def budget OAB 2023 vastgesteld
04	VE Ontheemde Peuters (D22)	Lasten	Inc	45.000	SPUK Voorschoolse educatie ontheemde peuters
04	VE Ontheemde Peuters (D22)	Baten	Inc	-45.000	SPUK Voorschoolse educatie ontheemde peuters
04	Leerlingenvervoer	Lasten	Inc	64.718	Functioneel ramen TM leerlingenvervoer Oekraïne
04	Sport algemeen	Lasten	Inc	33.120	Ontvangen subsidie ZONMW - MDT sport
04	Sport algemeen	Baten	Inc	-33.120	Ontvangen subsidie ZONMW - MDT sport
04	Zwembad Bedum De Beemden	Lasten	Inc	12.000	Tillift
04	Zwembad Bedum De Beemden	Baten	Inc	-325.000	SPUK - Meerkosten Energie Openbare Zwembaden
04	Zwembad Bedum De Beemden	Lasten	Inc	325.000	SPUK - Meerkosten Energie Openbare Zwembaden

	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten		2023	Omschrijving
04	Zwembad Leens De Marne eo.	Baten	Inc	-43.300	SPUK - Meerkosten Energie Openbare Zwembaden
04	Zwembad Leens De Marne eo.	Lasten	Inc	43.300	SPUK - Meerkosten Energie Openbare Zwembaden
04	Zwembad Winsum De Hoge Vier	Baten	Inc	-60.700	SPUK - Meerkosten Energie Openbare Zwembaden
04	Zwembad Winsum De Hoge Vier	Lasten	Inc	60.700	SPUK - Meerkosten Energie Openbare Zwembaden
04	Zwembad Uithuizen De Dinge	Lasten	Inc	35.000	Vervangen afdekdekens
04	Sportgebouw gym Dojo	Lasten	Inc	13.000	OZB
04	Muziekonderwijs	Lasten	Inc	6.134	Indexatie
04	Bibliotheek Winsum	Lasten	Inc	50.000	Bevingsschade Bibliotheek Winsum
04	Speeltuinen	Lasten	Inc	20.000	Reparatie speeltoestellen
04	Trekshutten Noordpolderzijl	Lasten	Inc	20.000	Schoonmaak trekshutten
05	Opvang vluchtelingen Oekraïne	Baten	Inc	-4.600.775	Aanvraag vergoeding opvang Oekraïners 2023
05	Opvang vluchtelingen Oekraïne	Lasten	Inc	2.100.775	Declaratie kosten opvang Oekraïners (zie baten)
05	Opvang Marnewaard	Lasten	Inc	145.000	Kosten opvang Marnewaard 2023
05	Opvang Marnewaard	Baten	Inc	-145.000	Declaratie opvang Marnewaard 2023
05	Sociaal en cultureelwerk	Lasten	Str	-20.000	Kan vervallen.
05	Ondersteuning mantelzorg	Lasten	Inc	-20.000	Geen inzet wijkverpleegkundigen meer
05	GALA-Mantelzorg	Baten	Inc	-30.005	Verdeling GALA budget
05	GALA-Mantelzorg	Lasten	Inc	30.005	Verdeling GALA budget
05	Ouderenbeleid	Lasten	Inc	-10.000	Budget kan vervallen
05	Ouderenbeleid	Lasten	Str	250	Bijstellen cgf werkelijke uitgaven
05	GALA-Eenzaamheid	Baten	Inc	-30.005	Verdeling GALA budget
05	GALA-Eenzaamheid	Lasten	Inc	30.005	Verdeling GALA budget
05	GALA-Welzijn op recept	Baten	Inc	-16.503	Verdeling GALA budget
05	GALA-Welzijn op recept	Lasten	Inc	16.503	Verdeling GALA budget
05	GALA-Versterken sociale basis	Baten	Inc	-109.518	Verdeling GALA budget
05	GALA-Versterken sociale basis	Lasten	Inc	109.518	Verdeling GALA budget
05	Buurt- en clubhuizen	Lasten	Inc	11.000	Extra onderhoudskosten i.v.m. ouderdom AED's
05	Publiek vervoer	Lasten	Inc	-100.000	Bijstellen budget o.b.v. eindejaarsprognose. Minder ritten en aantal kilometers. Sinds corona nog niet op oude niveau.
05	Wet Inburgering	Baten	Inc	41.058	G13 Onderwijsroute WI afrekening 2022 (budgetneutraal)
05	Wet Inburgering	Lasten	Inc	-41.058	G13 Onderwijsroute WI afrekening 2022 (budgetneutraal)
05	Wet Inburgering	Lasten	Inc	496.320	G10 WI beschikking 2023
05	Wet Inburgering	Lasten	Inc	-288.000	Correctie WI 2023 (budgetneutraal)
05	Wet Inburgering	Baten	Inc	-496.320	G10 WI beschikking 2023
05	Wet Inburgering	Baten	Inc	288.000	Correctie WI 2023 (budgetneutraal)
05	Wet Inburgering	Baten	Inc	264.780	Corr WI G10 2022 Nog te besteden. (budgetneutraal)
05	Wet Inburgering	Lasten	Inc	-264.780	Corr WI G10 2022 Nog te besteden. (budgetneutraal)

	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten		2023	Omschrijving
05	Wet Inburgering	Baten	Inc	-190.000	WI G10 2022 Nog te besteden
05	Wet Inburgering	Lasten	Inc	190.000	WI G10 2022 Nog te besteden
05	Wet Inburgering	Baten	Inc	-43.363	G13 beschikking Onderwijsroute 2023
05	Wet Inburgering	Lasten	Inc	43.363	G13 beschikking Onderwijsroute 2023
05	Wet Inburgering	Lasten	Inc	21.330	Functioneel ramen TM Maatschappelijke Begeleiding
05	Wet Inburgering	Lasten	Inc	8.086	Functioneel ramen TM Einde lening Inburgeringspl. (ELIP)
05	Noodopvang Afghaanse evacuees	Baten	Inc	-180.000	Bijdrage COA opvangplekken 2023 Winsum en Uithuzen
05	Noodopvang Afghaanse evacuees	Lasten	Inc	180.000	Bijdrage COA opvangplekken 2023 Winsum en Uithuzen (zie baten)
05	Noodopvang Afghaanse evacuees	Baten	Inc	-145.200	Ontvangen bijdrage COA opvang 2021 en 2022 (storten in reserve noodopvang)
05	Inkomensvoorziening P-wet	Lasten	Inc	1.489.000	Actualisatie o.b.v. prognose 2023. Hogere uitgaven bijstand door stijging van het wettelijk minimumloon per 1-1-23
05	Inkomensvoorziening P-wet	Baten	Inc	-1.577.259	BUIG definitief budget 2023 vastgesteld op € 17.772.884. Dat is € 1.577.259 hoger dan het voorlopig toegekende budget.
05	Inkomensvoorziening P-wet	Lasten	Inc	100.000	Waardering debiteuren Soza
05	IOAW	Lasten	Inc	-162.000	Actualisatie o.b.v. prognose 2023. De IOAW is onderdeel van het BUIG budget. Daling van het aantal uitkeringen.
05	IOAW	Baten	Inc	-3.000	Actualisatie o.b.v. prognose 2023. De IOAW is onderdeel van het BUIG budget
05	IOAZ	Lasten	Inc	-2.000	Actualisatie o.b.v. prognose 2023. De IOAZ is onderdeel van het BUIG budget
05	Minimabeleid	Lasten	Inc	4.000	Functioneel ramen armoedebestrijding kinderen (DU)
05	Bijzondere bijstand	Lasten	Inc	-87.000	Actualisatie o.b.v. prognose 2023 bijz bijstand (niet energietoeslag) Minder uitkeringen, hierdoor ook minder bijz bijstand.
05	Bijzondere bijstand	Lasten	Inc	3.596.541	Kosten Energietoeslag 2023
05	Bijzondere bijstand	Lasten	Inc	-366.000	Bijraming Energietoeslag uit VJN terugdraaien.
05	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	Inc	46.320	Correctie DVO GGD inspecties Wmo (fout in DVO)
05	Huishoudelijke hulp (WMO)	Lasten	Inc	-430.000	Aantal inw. met HO ligt 90 lager dan verwacht bij de begroting. Deels i.v.m. wachtlijst door personeelstekort bij aanbieders.
05	Begeleiding (WMO)	Lasten	Inc	-244.000	Bijstelling budget a.g.v. daling van het aantal PGB-houders en daling van de indicatiewaarde ten opzichte van vorig jaar.
05	Begeleiding (WMO)	Lasten	Inc	-49.000	Bijstelling budget a.g.v. daling van de indicatiewaarde ten opzichte van vorig jaar.
05	Dagbesteding (WMO)	Lasten	Inc	-343.000	Bijstelling budget a.g.v. daling van het aantal PGB-houders en daling van de indicatiewaarde ten opzichte van vorig jaar.
05	PGB WMO - HH	Lasten	Inc	-20.000	Bijstelling budget a.g.v. daling van het aantal PGB-houders.
05	Schuldhelpverlening	Lasten	Inc	63.000	Afwikkeling bijdrage VKB 2022
05	Schuldhelpverlening	Lasten	Inc	53.000	Aanvulling bijdrage VKB 2023 cf begroting VKB
05	Schuldhelpverlening	Lasten	Inc	37.000	Bijdrage exploitatietekort 2023
05	Schuldhelpverlening	Lasten	Inc	135.874	Functioneel ramen flankerend beleid energiearmoede
05	Schuldhelpverlening	Lasten	Inc	108.698	Functioneel ramen aanpak armoede en schulden

	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten		2023	Omschrijving
05	Eigen bijdrage WMO	Baten	Inc	-32.000	Bijstelling budget o.b.v. prognose 2023.
05	Jeugd ZIN - begeleiding 18-	Lasten	Inc	1.425.935	Afboeken taakstelling jeugd 2023. De lasten zijn geraamd cf verwachte uitgaven.
05	Uitvoeringskosten Jeugd	Lasten	Inc	9.724	Indexatie
05	Beschermd wonen	Baten	Inc	-74.000	Vergoeding vanuit centrum gemeente voor formatie voor uitvoering beschermd wonen
05	Inloof functie GGZ	Lasten	Inc	-88.000	Herstelacademie start in november 2023
05	Dorpen coördinatie	lasten	Inc	70.000	Motie knelpunten leefbaarheid Dorpen
06	Afvalstoffenheffing	Baten	Inc	-271.000	Verwachte meeropbrengst ASH
06	SPUK Klimaatbeleid CDOKE	Lasten	Inc	175.000	NJN23 i.v.m. aanvullende bestedingen CDOKE
06	Begraafplaatsen	Lasten	Inc	45.000	Ruimen graven Kantens
06	Bestemmingsplannen	Lasten	Inc	-18.000	NJN23
06	Bestemmingsplannen	Lasten	Inc	-9.900	NJN23
06	Bestemmingsplannen	Baten	Inc	-5.000	NJN23 leges opbrengst
06	Woonplan Onderdendam & Baflo	Lasten	Inc	30.000	NJN23 Woonplan Onderdendam
06		Lasten	Inc	16.510	NJN23 Kosten goed verhuurderschap
06	Omgevingsvergunningen	Baten	Inc	-1.169.414	NJN23 i.v.m. extra leges
06	Versnelling woningbouw	Baten	Inc	-25.000	NJN23 Extra subsidie ontvangst
06	WEC - Plankosten	Lasten	Inc	500.000	NJN23 adm. corr. 721025010
06	SPUK Energiearmoede	Lasten	Inc	845.000	NJN23 corr. BOH 22
06	SPUK Energiearmoede	Baten	Inc	-845.000	NJN23 corr. BOH 22
06	Manege Ulrum	Lasten	Inc	230.000	NJN23 van KPL 632001100
06	Gaswinning/Aardbevingsproblematiek	Baten	Inc	-98.500	NJN23 aanvull. Prijscomp. (VJN23)
06	Gaswinning/Aardbevingsproblematiek	Lasten	Inc	98.500	NJN23 inflatie
06	Omgevingswet Visie	Lasten	Inc	-339.500	NJN23 cf overdrachtsdocument
06	Omgevingswet progrp Plan	Lasten	Inc	-27.560	NJN23 cf overdrachtsdocument
06	Omgevingswet progrp Plan	Lasten	Inc	-52.500	NJN23 cf overdrachtsdocument
06	Omgevingswet progrp Plan	Lasten	Inc	160.120	NJN23 cf overdrachtsdocument
06	Omgevingswet projgrp P&I	Lasten	Inc	-16.000	NJN23 cf overdrachtsdocument
06	Omgevingswet projgrp P&I	Lasten	Inc	-1.000	NJN23 cf overdrachtsdocument
06	Omgevingswet projgrp P&I	Lasten	Inc	120.638	NJN23 cf overdrachtsdocument
06	Omgevingswet projgrp W&G	Lasten	Inc	-75.728	NJN23 cf overdrachtsdocument
06	Omgevingswet projgrp W&G	Lasten	Inc	-2.040	NJN23 cf overdrachtsdocument
06	Omgevingswet projgrp W&G	Lasten	Inc	108.720	NJN23 cf overdrachtsdocument

	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten		2023	Omschrijving
07	Burgerlijke stand	Lasten	Inc	25.000	Toga's BABSEN
07	Verkiezingen	Lasten	Inc	100.000	Extra Tweede Kamer verkiezingen
07	Verkiezingen	Lasten	Inc	50.000	Extra Tweede Kamer verkiezingen
07	Verkiezingen	Lasten	Inc	8.856	Functioneel ramen TM nw procedure verkiezingsuitslag
08	Leegstaande Gebouwen	Lasten	Inc	10.000	OZB
08	Team Infra	Lasten	Inc	9.600	Opdracht Schuiling - Opstellen bestuursopdracht ontwikkeling
08	Team IBOR Bedrijfsbureau	Baten	Inc	-36.500	Nedvang inkomsten
08	Team IBOR Bedrijfsbureau	Lasten	Inc	10.000	Aankoop schafteet doelgroep (beschut werk)
08	Team JZ/OOV/Crisis/Inkoop	Baten	Inc	-34.000	Bijdrage Eemsdelta medewerker GW
08	Team KCC	Lasten	Inc	25.000	Ophogen flexibele schil team KCC
08	Team Burgerzaken	Lasten	Inc	5.000	Extra opleiding team Burgerzaken
08	Team Burgerzaken	Lasten	Inc	15.000	Juridisch advies
08	Team Assistentenpool	Lasten	Inc	17.000	Inhuur t.b.v. project huisvesting
08	Team Assistentenpool	Lasten	Inc	24.500	Inhuur t.b.v. werkzaamheden voor De Tirrel
08	Arbo	Lasten	Inc	150.000	Arbo budget niet toereikend. Inhalen achterstand op gebied van preventie en RI&E en stijging uurtarief.
08	Facilitair	Lasten	Inc	30.000	Extra kosten meubilair 2023
08	Facilitair	Lasten	Inc	10.000	Extra kosten keukenmachines 2023
08	Facilitair	Lasten	Inc	15.000	Tapijtreiniging
08	Facilitair	Lasten	Inc	10.000	Meubilair, aanpassing kasten e.d.
08	Facilitair	Lasten	Inc	5.000	Extra onderhoud vaatwassers, koelkasten
08	Tractie vervoersmiddelen Het Hogeland	Lasten	Inc	32.000	Aankoop vervoersmiddel werkbegeleider doelgroep
08	Gereedschappen	Baten	Inc	-135.000	Veiling verkoop materieel, machines en handgereedschap
08	Gemeentehuis Bedum	Lasten	Inc	37.000	OZB
08	Gemeentehuis Bedum	Lasten	Inc	80.000	Verkoopkosten gemeentehuis Bedum
08	WPA Uithuizen	Lasten	Inc	16.000	OZB
08	Vorbereiding nieuwbouw gemeentehuis	Lasten	Inc	100.000	Inhuur projectleider nieuwbouw gemeentehuis
09	Rente, dividend en winstaandelen	Baten	Inc	136.270	NJN23 i.v.m. lagere dividend Omrin
09	Geldleningen/treasury	Lasten	Inc	-1.500	NJN23
09	Geldleningen/treasury	Lasten	Inc	-427.000	NJN23 i.v.m. extra aflossing
09	Geldleningen/treasury	Baten	Inc	-500.000	NJN23 i.v.m. rente op rekening courant

	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten		2023	Omschrijving
09	Hypothecaire geldleningen	Baten	Inc	3.000	NJN23
09	OZB opbrengsten niet-woningen	Baten	Inc	-1.700.000	OZB NW
09	OZB opbrengsten niet-woningen	Baten	Inc	700.000	OZB NW
09	Algemene uitkering	Baten	Inc	-113.488	Voordelige afrekening van de Algemene Uitkering uit voorgaande jaren
09	Algemene uitkering	Baten	Str	-189.386	Hogere algemene uitkering Septembecirculaire 2023
09	Algemene uitkering	Baten	Inc	-2.670.522	Uit te keren vergoeding Energietoeslag 2023
09	Algemene uitkering	Baten	Inc	-500.562	Uit te keren vergoeding Energietoeslag 2022 nabetaling
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Str	-70.000	Taakstelling personeel oud
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-12.936	Aframen stlp supl uitkering integr SD 2023
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	11.000	Aframen stlp licentiekosten Datamask 2023
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-175.000	Functioneel ramen CDOKE middelen
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-61.000	Aframen TM robuust rechtbeschermingssysteem
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-27.000	Aframen TM Jeugdhulp kinderen in AZC
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-4.000	Functioneel ramen TM armoedebestrijding kinderen (DU)
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-101.000	Aframen stlp versterking ondersteuning wijkteams
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-7.000	Aframen stlp impuls integraal werken
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-34.000	Aframen stelpost(en) systeemleren
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-433.000	Aframen stelpost Jeugdzorg
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-215.000	Aframen stlp MC22 WOZ waardering en aanpassing rekentarieven
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-135.874	Functioneel ramen TM flankerend beleid energiearmoede
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-108.698	Functioneel ramen TM aanpak armoede en schulden
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-43.946	Aframen TM middelen wet goed verhuurderschap
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-18.211	Aframen TM loon/prijs participatie
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-158.964	Aframen TM loon/prijs Voogdij 18+
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-8.856	Functioneel ramen TM nw procedure verkiezingsuitslag
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	21.463	Aframen TM GDI voorzieningen
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-3.355	Aframen TM energielabel C kantoren
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	726	Aframen TM IPS regeling, uitv.kst PGB WMO/Jeugd
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	92.631	Aframen TM compensatieregeling voogdij 18+
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	31.327	Aframen TM werkdrukverlaging jeugdbescherming
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-3.645	Aframen TM voorschoolse educatie

	Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten		2023	Omschrijving
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	4.799	Aframen TM voorschoolse vz peuters (DU)
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-64.236	Aframen TM jeugdhulp kinderen in AZC
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	24.279	Aframen TM wet kwaliteitsborging bouw (DU)
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-64.718	Functioneel ramen TM leerlingenvervoer Oekraïne
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-21.330	Functioneel ramen TM maatsch. Begeleiding
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-8.086	Functioneel ramen TM einde lening Inburgeringspl. (ELIP)
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	-1.186.059	Vrijval stelpost loon/prijs
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	151.000	Taakstelling efficiency
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Lasten	Inc	100.000	Aframen taakstelling Sport
09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	Baten	Inc	-1.000.000	Aframen stelpost schommelingen lokale heffingen
10	Reservemutaties programma 2	Baten	Inc	-200.000	Onttrekking bijstellen degeneratievergoeding
10	Reservemutaties programma 4	Lasten	Inc	-288.144	NJN23 aframen storting scholenprogramma
10	Reservemutaties programma 4	Baten	Inc	-500.000	NJN23 onttrekking i.v.m. WEC plankosten
10	Reservemutaties programma 4	Lasten	Inc	145.200	Bijdrage COA opvang 21/22 Noodopvang Afghaanse evacuees
10	Reservemutaties programma 6	Baten	Inc	-45.000	Ruimen graven Kantens
10	Reservemutaties programma 8	Baten	Inc	-50.000	Bevingsschade Bibliotheek Winsum
10	Reservemutaties programma 9	Baten	Inc	-9.600	Opdracht Schuiling - Opstellen bestuursopdracht ontwikkeling
10	Reservemutaties programma 9	Baten	Inc	-59.457	Saldo Energietoelag 2023 t.l.v. resultaat 22
10	Reserve opvang vluchtelingen	Lasten	Inc	2.500.000	Storting reserve Opvang vluchtelingen
10	Reservemutaties P9	baten	Inc	-70.000	Motie Knelpunten leefbaarheid dorpen onttrekking reserve

Mutaties investeringslijst 2023

omschrijving	Afschr. Termijn	Mutatie 2023			Aflossing	Kapitaallast
		lasten	baten	saldo		
Programma 2 Bereikbaarheid						
Correctie WEC	40	-500.000	500.000	-		
Extra krediet agrologistieke weg Warffum	40	364.100		364.100		14.564
Herinrichting Zorg met Wonen Uithuizen	0	1.306.600	-1.306.600	-		
Herinrichting Uithuizen Wilgenhof	0	1.223.376	-1.223.376	-		
Herinrichting Uithuizen Menkemabuurt	0	4.154.794	-4.154.794	-		
Herinrichting Uithuizen Kennedylaan	0	90.000	-90.000	-		
Herinrichting Uithuizen Noord c.a.	0	3.436.572	-3.436.572	-		
Herinrichting Riepenbuurt c.a.	0	127.000	-127.000	-		
Herinrichting Zandeweer	0	1.608.095	-1.608.095	-		
Herinrichting Kantens	0	2.454.189	-2.454.189	-		
Herinrichting overige woonplaatsen	0	236.953	-236.953	-		
Herinrichting proceskosten	0	809.250	-809.250	-		
Herinrichting onvoorzien	0	434.215	-434.215	-		
Kunstgrasveld Kantens	0	670.000	-670.000	-		
Verbouw Horizon	40	19		19		0,76
				-		
Subtotaal		16.415.163	-16.051.044	364.119		
Programma 4 Leefbaarheid & Voorzieningen						
Scholenprogramma Nieuwbouw Togtemaarschool	40	-69.267		-69.267		-2770,68
Scholenprogramma Verbouw Regenboog	40	-55.517		-55.517		-2.221
Scholenprogramma Nieuwbouw Groenland	40	114.086		114.086		4.563
Scholenprogramma Nieuwbouw Prisma Uithuizemeeden	40	-1.083.451		-1.083.451		-43.338
Scholenprogramma Nieuwbouw school De Dobbe	40	-150.345		-150.345		-6.014
Scholenprogramma Nieuwbouw school Usquert	40	-354.085		-354.085		-14.163
Scholenprogramma Nieuwbouw Jansenius de Vries/De Rank	40	-626.750		-626.750		-25.070
Scholenprogramma Nieuwbouw Klinkenberg school	40	-340.301		-340.301		-13.612
Scholenprogramma Versterking Nijenstein incl. gymzaal	40	691.099		691.099		27.644
Scholenprogramma Versterking HHC Uithuizen	25	3.664.135		3.664.135		201.527
Scholenprogramma Herinrichting oude locatie Togtemaarschool	20	47.010		47.010		3.056
Scholenprogramma Versterking HHC Warffum	25	-2.323.017		-2.323.017		-127.766
				-		
Subtotaal		-486.403	-	-486.403		
Programma 6 RO, Wonen & Duurzaamheid						
Warringalocatie extra krediet	55	60.000		60.000		1.991
Sanering verkeerslawaaï N361/N363	0	-34.505	34.505	-		
Extra groenkosten woonplan Wilhelminastraat Uithuizemeeden	40	10.000		10.000		400
Stedenbouwkundigplan 538 locatie	0	35.000		35.000		
Verkenning grex Folkerda	0	95.000		95.000		
Sanering verkeerslawaaï Winsum	0	800.730	-800.730	-		
Sanering verkeerslawaaï Roodeschool	0	117.750	-117.750	-		
Auto afvalcoach	7	36.000		36.000		5.683
Subtotaal		1.119.975	-883.975	236.000		
		17.048.735	-16.935.019	113.716	24.474	